

interkom

ČS FANDOM

informační
servis
fandomu
1-2/2011

Bezva výlet do světa SF – za hranice všedních dnů

Nejdřív jsme opustili Brdy. Ona to není legrace. V sobotu, když venku fičí, sice vlahý, ale přece jenom skoro víchř, to se od krbovek vůbec nechce. Přinutila jsem nás oba a bylo to vítězství vůle. Na našich silnicích to vypadalo všelijak. Po polní cestě tekla voda proudem, před obecním úřadem se držel led a v něm vyjeté koleje. Silnice na Sklenou Huť se zdála suchá, ale jakmile jsme za vsí vjeli do lesa, objevila se krusta, kterou zlé víly uplácaly z ledu a mokrého sněhu.

Nejvíce se bojím na místě, kde přes silnici padl strom. Kmenem by se naše krbovky ládovaly půl zimy. Aby trasa nezůstala neprůjezdná, prořízli lesáci otvor, který teď rozděluje zbytky stromu na dvě části – s mezerou pro silnici. Pohled člověka snadno přesvědčí, jak pomijívá a nebezpečím sevřená je lidská existence.

Z lesa jsme zamířili nejkratším směrem do civilizace čili na dálnici. Ta byla sjízdná, avšak dírovaná. Výmoly, jaké snad máme jenom v Čechách, ze mne vytřásaly duši až skoro ku Praze, kde jsme najeli na naposledy dobudovaný kus obchvatu. Pak nadešel moment, vhodný k opuštění okruhu. Jenomže sjezd, na naší mapě vzorně nakreslený, ve skutečnosti nikde nebyl.

Neviním skřítky, ani elfy, ba ani zlé víly. Jsem ale ráda, že v tomhle bloudění nejsem namočená ani já – jindy nesu alespoň malý kousek viny. Tentokrát ne! Oné zavádějící mapy jsem se nedotkla, neviděla jsem ji, ba jsem na ni ani nepomyslela! Je jasné, že jsem ji nemohla uhranout.

Posléze jsme projeli dvěma dlouhými tunely, což se mi líbilo. Nakonec jsme dálnici opustili v Chodově, po dvaceti kilometrech navíc. Ale našli jsme se moc hezky. Po překonání ne-

douhého úseku jsme trefili vjezd do dvora, zaparkovali a vstoupili do budovy. Zadem, ale dobří pořadatelé nás navigovali k recepci.

Všechno OK. Tedy až potom, co jsme za zátarasem tu recepci našli. Já nasadila směr Pravda Václav a bylo to dobře. Milí přátelé, nechcete-li, aby návštěvníci, ochotní platit vstupné, unikali, usnadněte přístup k recepci na nejvyšší možnou míru! Ta na Pragoconu budila dojem, že vstupuje do ilegality.

Nejprve jsme si v programu vybrali Koncert Laega Mortemira čili fantasy písne, a byl to dobrý nápad. Umělec se snažil, a i když směřoval k dokonalosti, ještě jí nedosáhl. Jeho produkce byla stejně zábavná jako milá. Potom jsem potkala Darth Ziru a Martina Koutného, a to byl taky dobrý nápad, stejně jako návštěva přednášky Otomara Dvořáka, zaměřené na svatého Prokopa.

Po káfičku jsem si vyrazila na přednášku Zdeňka Zemličky o Mytologii Bible, kde jsem si poslechla pár názorů na nejstarší příběh. Užila jsem si zajímavý úhel pohledu přednášejícího. Obohacená o dojmy jsem musela souhlasit i s programem, připadajícím na večer: Opuštit con a zamířit nejkratší cestou domů, do Brd. Nejdřív jsme ale zvědavě okukovali roztačenou mládež. Za našich mladých let něco takového nepřipadalo v úvahu. Život byl upjatější a mladí se moc bavit snad ani neměli. Mnozí to nedovedou ani dnes, ale to už je jiná kapitola.

Ještě jsem si ani neprohlídla obrázky z conu. Všechny ty hriny Hvězdných válek a jiných příběhů. Když porovnáím náhled společnosti dříve a dnes a připomenu si všechny ty často hodně nelichotivé poznámky o fantasmagoriích a bláznech přes ufouny, uvědomuju si, že celá naše **Pokračování na straně 9**

OBSAH

Bezva výlet do světa SF	1	Ig Nobel Prizes vyhlášena	21
Čtenářův průvodce po Interkomu	2	O draku v lidské duši	22
Hvězdný bulvár	3	Fantastika ve všednodenním životě	22
Naše šílené století	9	Zabij/zachraň svého recenzenta	23
Evangelium ohně	10	Vyslanci mrtvých	24
Magazín Fantasy & Science Fiction	11	Za evropským komiksem	25
Starší a méně známá dobrodružství	11	Život s vetřelcem	27
Cesta pana trpného	12	Časem s vědou	29
Podvojně účtovnictví Vlada Srpoňá	13	Myslíte na budoucnost? Mali by ste.	30
Z deníku BB (část osmnáctá)	20	Borcův kodex (komentované ukázky)	31
The Big Bang Theory v říši čísel	20	STARcon – 25.-27. 3. 2011 – PRAHA	32
Smraďoši ve vesmíru	21	Vartacon 2011	32

Propagátor české SF a robotiky
v zahraničí Jaroslav Olša jr.

Čtenářův průvodce po Interkomu

K obsahu tohoto čísla

Moc se omlouvám, že letošní ročník Interkomu začíná zase tak pozdě, raději snad ani nebudu slibovat, že se napravím. Loni jsme díky příloze o Arkadii (s osmi stranami čísla skoro nebyla žádná práce) stihli snad všechny uzávěrky, ale rok 2011 začal nějak podivně. Ačkoli jsem si novoročně předsevzal, že se naučím říkat lidem NE, tak mě dohnala práce započatá ještě loni: antologie Cynické fantastiky, tři softwarové projekty, rozjezd elektronických knih, každoročně běžný bláznec okolo Akademie SFFH, Netopejrem oživený projekt MegaMloka a samozřejmě nedodržené předsevzetí, když jsem Janu Váchalovi kývnul na vydání knihy do Veletrhu a Jardoovi Olšovi jr. na dvojazyčnou sbírku korejské poesie tamního velikána Ko Una, ta musí vyjít dokonce do Prague Writers Festival někdy v polovině dubna (už jsem si to našel, 16. – 20. dubna :-). Spock mi pomáháej.

Akademie SFFH na Facebooku

Bez nebezpečí se můžete podívat na stránky, které vytvořila Jana Jůzlová:
<http://www.facebook.com/pages/Akademie-science-fiction-fantasy-a-hororu/198001256893330>

Předplatné IK

Pozor, pozor, 24. ledna dorazila neidentifikovaná platba za Interkom, podívejte se, zda nemáte u svého jména nějaký příznak, a pokud jste platili v tuto dobu, ozvěte se mi.

Jinak už zaplatila více než polovina předplatitelů, děkujeme. A vy ostatní se polepšete. Jen pro připomenutí: Předplatné i letos činí dvě stě padesát korun (číslky 250 Kč, respektive 11 euro). Můžete je poslat složenkou na mé jméno a adresu redakce (je v tiráži :-), nebo na konto 1938356379/0800 u Čs. spořitelny, IBAN CZ37 0800 0000 0019 3835 6379.

Nebo zaplatit přímo na Jarní poradě klubů či na předávání Cen Akademie, oboje je tu vlastně za chvilí, nebo mi to alespoň tak připadá.

Zdeněk Rampas

Cena ČS Fandomu Mlok a Ludvík

Definitivní seznam nominací se nějak opozdil, tak jen ty o kterých víme, příště třeba podrobněji, jestli tu ta vaše ještě chybí, ozvěte se do 15. března Jiřině Vorlové.

Mlok

Martin Králík za SFK Planéta opíc nominuje **Juraje Tomana**. Je to dlhoročný tajomník Slovenského syndikátu autorov fantastiky a pri rôznych štatistikách, publikovaných v Krutohlavovi, vykonal pre historikov nasej SF množstvo práce. Rovnako významná je jeho prozaická tvorba, hlavne v žánroch filozoficky ladenej SF a hororu, zhrnutá v zbierke Pic.

Zdeněk Rampas za klub BC nominuje **Ivana Al'aksu** za jeho podíl na vzniku a fungování časopisu Fantázia.

Jiřina Vorlová za klub SF Workshop nominuje **Martina Koutného** za práci pro CKČ.

Ludvík

Zdeněk Rampas za klub BC nominuje **Zdeňka Zachodila** (Tuneláře) za pořádání Fénixconů.

Jiřina Vorlová za klub SF Workshop nominuje **Vlada Říšu** za úspěšnou záchranu Ikarie pod novým jménem XB1.

Jiřina Vorlová

interkom

INFORMAČNÍ SERVIS ČESKOSLOVENSKÉHO FANDOMU

číslo 1-2/2011 (266)

Adresa redakce:

INTERKOM

Letecká 6,
161 00 Praha 6, ČR

tel. + fax:

v prac. době +420 224 239 645

tel., fax: +420 233 313 093

e-mail: ram@apro.cz

<http://interkom.vecnost.cz>

Šéfredaktor:

Zdeněk Rampas, MCL

Grafická redaktorka:

Kristýna Benediktová

Redakční kruh:

Richard Klíčník a Michaela

Autoři tohoto čísla:

Libuše Čermáková, Eva Hauserová,
Jan Havlíš, Boris Hokr, František
Houdek, Hromovlád, Richard
Klíčník, Jarek Kopeček, Daniela
Kovářová, Lament, Zdeněk Páv,
Zdeněk Rampas, Vlado Srpoň, Míša
Talašová, Jiřina Vorlová, Františka
Vrbenská

Sponzoři tohoto čísla

Jiří Doležal,
Daniela Kovářová

Vychází nepravidelně.

Uzávěrka tohoto čísla
byla dne 25. 2. 2011

ISSN 1212-9089

Všechny články a recenze

© INTERKOM

Hvězdný bulvár

Odposlechnuto

Odkud pocházíte?

Z Vladivostoku.

... přišli jste z Vladivostoku do Belfastu? Vaše rodina musí být prokletá...

Z filmu Pět minut ráje

Jak můžete uzavřít trvalý mír, jenž předpokládá důvěru a dobrou vůli, s někým, jehož myšlenkový vesmír není slučitelný s reálným světem?

Jefim Fištejn

Sehnali jste už k dětem paní na hlídání?

Sehnali, ale je to pětadvacetiletá arabská technařka a v pondělí je obvykle po víkendovém řádění dost nepoužitelná.

To se ti tedy tvá afinita ke všemu nonkonformnímu vrátila docela nečekaným způsobem...

Jo, asi jako bumerang.

Z rozhovoru s byvším bouřlivákem, nyní otcem tří dětí

Vysvětlivky: ● Praha (nepodepsané ZR), ■ jinde

● **10. prosince** jsem řízením osudu dorazil na Klímovský večírek úplně první a ještě jsem cestou potkal Martina Klímu, který se domů vracel stejným autobusem.

Večírek to byl nakonec malý a intimní, v době, kdy kulminoval, nás bylo bez dětí třináct. (Pravda, dvanáct pozvaných se omluvilo pro choroby a spoustu práce před koncem roku.)

Největším překvapením večírku bylo, že opravdu dorazili Staso Juhaňák a Viktor Janiš. Oba jsou pro své otcovské povinnosti v poslední době co se večírků dotýká dost nespolehliví.

Střídmě (ještě to musíme napravit) jsme oslavili Sančiny padesátiny, probra-li Ikarii, pardon XB1, přerозdělili včerejší lup u Kristin Olsonové, zmenšili zásoby medoviny, já si nechal poradit od Edy, co dělat s mobilem, kde se 3x zadal špatný PIN, Milena začala organizovat Silvestra, Bidlo, když se napil, nás poinformoval o dění v japonské firmě, já tedy jeho reportům říkám příhody bez pointy, ale možná že trpělivější posluchači se dovědí něco zajímavého.

Já s Vilinou konal sociologická pozorování závislosti počtu účastníků, uspořádání sedaček a množství vypitého alkoholu při hledání bodu, kdy lidé začnou mluvit jeden přes druhého a společnost se rozpadne na skupinky. Samozřejmě s cílem, aby toto nastalo co nejpozději.

Franta Novotný si plácnul s Markem Dobešem a přepíše jeho scénář o Janu Žižkovi na román, takže jsme se o jednom hrdinovi dověděli spoustu novinek.

S Mišou a Frantou N. jsme se po jedenácté vydali k domovu, takže ani nevím, zda došlo na připravovanou četbu Honzy Vaňka jr. Pokud ne, snad na ni dojde na Silvestra.

● **11. prosince** v mailu dorazilo od Zuzany Hlouškové pozvání na křest její knihy s názvem Čtyři klíče. Potěšila mě věta: Nebýt Vás, tak by k vydání zřejmě nikdy nedošlo, proto máte v knižce poděkování. Vážím si všech udělených dobrých rad, i když zdaleka ne všechny jsem se rozhodla využít. Výsledek je, doufám, alespoň uspokojivý.

● **13. prosince** jsem se ráno dal do řeči s trafikantem u stánku v podchodu metra Dejvická, ukázal jsem mu Ikarii XB1 a tento pravil, že za původní Ikarii nemají žádnou náhradu a že by nový časopis rád dostával ve stejném množství jako doposud. Jen kdyby mu ji z PNS či čeho zavázeli.

Od rána šturmuju na posledním Interkomu roku 2010 a na jednu zjišťuji, že bych měl být za čtvrt hodiny v Akademii na křtu Cesty na Drromm. Připadal jsem si podobně a podobně to i dopadlo jako před týdnem na křtu Příručky pro ministryně.

Opět jsem stál kousek od Jiřiny Šiklové, tentokrát byla ale

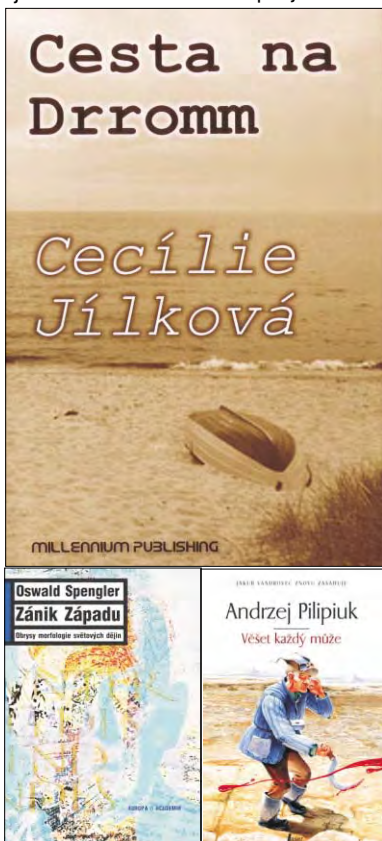
jen v džínách, stejně jako před týdnem mi autorka děkovala a já stál neviděn v koutě ☺. Autorčina matka Lenka Procházková vzpomínala na svou první knihu Růžová dáma, vydanou v samizdatu v nákladu 12 kusů, jak si knihy rozložila okolo sebe na koberec a pak si jednu koupila. Kniha tehdy přišla (opsání a svázání) asi na 270 Kč, tedy stejně jako Cildina kniha dnes, tedy že jejich (Vaculíkova) rodina produkuje knihy již třicet let za stejné ceny. To si tedy zasloužilo potlesk.

Pak Ludvík Vaculík přečetl pár ukázek, vybral si ty, kde byly plisnější malé děti, a četl to tak, aby to vypadalo, že mluví k dceři Cildě. Knihu pak pokřtil Petr Šabach, mluvil o tom, že je původním povoláním knihovník a knihkupec (dnes ale s Procházkovou učí na stejné fakultě).

Okolo půl šesté jsem se křest opustil, abych se vydal do RUR, pro Ikarii XB1 a nového Vandrovce. Když jsem se pak blížil k domovu, kufr mi tížily tři knihy: Zánik Západu od Oswalda Spenglera, Cesta na Drromm Cecílie Jílkové a Věšet každý může Andreje Pilipjuka.

Německý filozof na konci první světové války sepsal dílo, v němž předpověděl mnohé z toho, co nyní zažíváme, i když účastníci apokalypsy druhé světové války zase nejspíše věřili, že píše o jejich epoše.

Cecílie se naopak pokusila postihnout a vytvořit budoucí utopii, která by ale byla možná, jen kdyby někdo lidi vyměnil za

trochu jiné bytosti, největší naději ve mně při srovnání dokonce vzbouzí Jakub Vandrovce, přestože mu občas unikají maličkosti a dokáže přehlédnout rozdíl mezi kvótami Evropské unie dnes a povinnými odvody za Třetí říši, počítá s lidmi, jací jsou, nesnaží se je předělávat, a pokud s někým opravdu není řeč, tak mu uřízne hlavu.

● **14. prosince** jsem se dobře obul a oblékl a vypravil se do Řeznické ulice navštívit Vlastu Talaše v jeho obchůdku v Řeznické. Máme to od sebe dobrých deset minut chůze po drsných pražských chodnicích, takže se tam nedostanu mnohokrát za rok. U stolku v ciderové části obchůdku jsem narazil na našeho čtenáře a předplatitele Patricie, pak si k nám přisedl ještě Vlasta Talaš, a v družném hovoru jsem málem zapomněl na původní cíl návštěvy, totiž předat *Nebojte se Ameriky* pro naši dopisovatelku Michelle. Oplátkou jsem si pro Michaelu odnesl novou space operu, která by se jí prý mohla líbit stejně jako cyklus o Nicolasi Seafortovi od Davida Feintucha. Uvidíme, v poslední době čte i knihy z Fantomrintu, takže třeba ano.

● **15. prosince** pořádá Pavel Březina scifistické otvírání Galerie Fantasie na Tylově náměstí. Když jsem přesně v šest dorazil, našel jsem kromě Pavla a Pagiho ještě Jolanu a manžele Pavlíkovi. Pak dorazila ještě Ivona Březinová a Darth Zira a potom hlouček od pohledu povědomých trekýšů a vrátkařů, které pozvali Honza Pavlík a Zira. Galerie není velká, ale docela útulná, takže bychom měli další místo na pořádání malých akcí.

● **16. prosince** jsem u Kruhu narazil na Vlada Srponě a Vlada Říšu, samozřejmě probíráme Ikarii XB1. Vlado, jindy tak zdrženlivý v líčení poměrů v MF, tentokrát trochu rozvázal, zjevně ho vytočila sprostota (obsahu, nikoli formy dopis) managorů MF současně s vydavateli XB1, kde ho obviňují, že tyje z milionů, které MF vložila do rozvoje časopisu.

Jak jsem z jeho řeči pochopil, jeden z důvodů nepřízné Ikarie u vedení MF spočíval v tom, že se nedala hodnotit jejich běžným postupem, který vypadá nějak následovně: Každý měsíc se sejde vedení, promítne si obálku toho kterého „časopisu“ (dají-li se tak jejich produkty vůbec nazývat) a počet prodaných výtisků. Protože ten se obvykle dost mění, tak pak vedou diskusi, ve které se snaží najít korelaci mezi obálkou a prodejem, a pak vyvozují, jak by měla vypadat obálka příštího čísla, aby prodej stoupl. No a Ikarie měla prodej stále stejný, s malým přírůstkem v řádu jednotek až desítek kusů. A to i tehdy, když management začal s vervou do obálek zasahovat. (Sám mám dojem, že některé obálky z té doby jsou zjevným pokusem zjistit, zda když se obálkou nedá prodej zvýšit, jestli je nějaká hodně hnusná alespoň nesníží). Jak už u primitivních polovzdělanců bývá, čemu nerozumí, to pro jistotu zlikvidují. (Tak dle mého skončila i Ikarie.)

● **17. prosince** blíží se zase konec roku, na vánočním večírku Apra u Šroubka jsem věnoval *nebojte se Ameriky* kolegovi, který se chystá do NY.

● **18. prosince** trávíme večer u Čermákových, poprvé bez Ládi staršího. Dorazila děvčata z Plzně (Helenka a Martička), Klímovi a Dáreček. Výborné jako vždy, díky, Jolano a Danu.

● **20. prosince** jsme se na večírku Tritonu potkali s Mildou Fibi-gerem a následně při společné cestě v metru i s Egonem a jeho paní, vzhledem k tomu, že přistoupili na Floře a vlekli balík knih, tak šli asi přímo z Čáslavské.

● **21. prosince** další setkávání den, nejdřív v metru Pavel Luke Dobrovský, pak se (pro vysavač) zastavil Ivan Adamovič a odpoledne na autogramiádě Daniely Kovářové fotil a knihu si nechal podpisovat Honza Šaman Kovanic. Já měl tu čest držet Daniele kabelku a nevěřili byste, jak během pořadu ztěžkla, ty ženské snad s sebou všechny nosí žehličku :-)

● **22. prosince** mě nějak zlobí záda, že už bych neunesl ani kabelku? Jak lituji, že nemohu pomoci s vánočními přípravami :-)

● **23. prosince** odpoledne zajedu do Čáslavské ochutnat Filipovu medovinu a večer letos naposledy ke Kruhu. Po odchodu

Vládi Kejvala a Vlado Říši jsem tam tuším zůstal já, Richard Šusta, Pavel Březina a Michael Bronec, od technologie výroby medoviny se došlo k problematice střetu nových a starých technologií, poprvé zkoumaného asi za vietnamské války, pak k možnostem realisticky a přitom pro čtenáře zajímavě zobrazit vesmírné bitvy, zkrátka málem jsem litoval, že odcházím, nevzpomínám si, kdy naposledy byl poměr zajímavých témat a blábolení tak příznivý, tj. asi jedna k jedné...

● **27. prosince** zaskočím na chvíli do rachoty a odpoledne s Michaelou a všemi Klímovými zajdeme na Vánoční výstavu do sklepa Betlémské kaple.

Výstava byla zaměřená na výrobky ze skla, ale našly se tam i všechny ostatní druhy vánočních ozdob a betlémů a řemeslné zajímavosti všeho druhu, třeba celodřevěné lihyřové hodiny a pro generaci trávicí většinu času před počítačem byl fascinující pohled na mistra houslařského sestavujícího tuším violu.

● **31. prosince** celé dopoledne rozesílám novoročenky, měl bych si asi opatřit či aktualizovat mailové adresy všech odběratelů IK, nicméně doufám, že alespoň k části v pořádku dorazily.

Odpoledne jsme vyrazili ke Klímovým na tradiční scifistický Silvestr, po mnoha letech probíhal v Praze, tak jsme si alespoň část také užili: Viktorovo kuchařské umění, dovezl svůj konvektomat a předvedl klady vaření / sousvidování při nízké teplotě, nejprve podával lososa, ale ten je dobrý vždy a syrový je vůbec nejlepší, ale když dokázal upravit i jehně, které je obvykle nepoživatelné, musel jsem jeho stroji a postupům přiznat spoustu bodů.

Martin připravil pozoruhodný kvíz podle jedné britské TV soutěže. Uhodněte, co mají tři obskurně popsané entity společného. Prozradím ilustračně čtvrtou otázku, kde mi poprvé zapálo: *Co mají společného místo, kde seděl S. K. Neumann i Václav Havel, dihydrogen monoxid a zdužnatělé květenství brukve zelné (bez koncovky) s Písní starého šumaře?*

V té se přeci zpívá: **Voda** hučí po lučinách, **bory** šumí po skalnách, v sadě skví se jara **květ(ák)**. Teď když víte jak na to, tak najděte: *Když se husita potřebuje najíst s knězem, náměstem biskupa, sejdou se na malé pasece.*

Náš mladší syn zase navštívil Pagiho Silvestr, který se místo ve čtvrtém patře s 128 schody konal v Galerii Pavla Březiny, a vrátil se až okolo druhého.

Rok 2010 skončil a 2011 začal, zde je něco pro SF numerology:

Zatímco číslo **2010** je hojně dělitelné, zejména prvočísly 2, 3, 5 a 67, číslo **2011** je samo prvočíslem a je součtem jedenácti po sobě jdoucích prvočísel:

157+163+167+173+179+181+191+193+197+199+211=2011

Já ale nemyslím na numerologii, ale na to, že brzy vypukne Akademické šílenství, stihnu ještě lednový Interkom?

● **3. ledna** hlásí Jalna, že už vytiskl prosincový Interkom. Nejsem si jist, zda má Filip dovolenou, a tak ho kolem desáté prozváním. Podle reakce spal v tu dobu tak tři hodiny :-). Takže večer RUR nebude a já místo toho dojdou do tiskárny pro čerstvým tiskem vonící IK.

● **5. ledna** zase den... Předem se u mě ohlásil Honza Poláček, večer Přemek Houžvička a pak se ještě na oběd zastavila Michaela. Byl to takový frmol, že jsem se u oběda málem udusil moučníkem :-).

A už dorazily první platby IK, podnícené výzvou k zaslání předplatného, v prvních deseti dnech roku to stihli borci: Roman Štědroňský, Michal Marčíšovský, Honza Haberle, Patrik Kříž, Jiří Holubička, Vašek Vagenknecht, Honza Houdek.

● **6. ledna** se chystám ke Kruhu, kde mám schůzku s Netopejrem, vylezl z doupěte, protože ho Jita pozvala na setkání středečnicků, které kupodivu uspořádala ve čtvrtek, nejspíše šlo také o oslavu její svatby. Blahopřejeme.

Následkem toho bylo v salónku docela natřískáno, takže jsem uvolnil místo k sezení potřebnějším a rychle vypadnul.

● **7. ledna** v pátek Jana Jůzlová poslala návrh kritérií pro přijímání nových členů Akademie. Zastavil se u mě Richar Podaný, dohodli jsme se, že návrh v klidu projdem a pak se Janě ozve. I zbytek dne byl docela rušný, takže jsem v tom frmolu ani nezaznamenal, že dnes mají svátek Vilmy. Naštěstí jiní a jiné ano, a tak vzniklo několik oslavných básní, které najdete na straně 28 tohoto čísla.

● **9. ledna** časné ráno mi v půl desáté zavolala Hanka Pěchulová ohledně cedulek na Mloky, přehrál jsem ji na Jiřínu a pokračoval ve vzpomínkách.

● **10. ledna** ráno volá Dáreček ohledně Interkomů pro Plzeň, pokud se podaří, pošlu mu IK po nějakém účastníkovi Gulášconu, nejpravděpodobnějším poslem asi bude Jarda Houdek. Dárečkovi se k odběru Interkomu přihlásil další člen klubu Andromeda, takže do rodiny čtenářů vítám Ottu Fialu.

V podvečer v RUR jen krátce, Filip zase topí, navíc stále ještě nemá lednovou Ikarii XB 1. (A taky Magazin F & SF.)

● **11. ledna** jsem prostudoval návrhy Jany Jůzlové, pro náš záměr oddémonizovat Akademii v očích lidí, kteří jsou schopni změnit názor, by asi nejlepší bylo zformulovat kriteria členství v sekcích a pak je vyvěsit na stránky Akademie, že pokud někdo tato kriteria splňuje a chtěl by v Akademii pracovat, tak ať vyčká do února, a pokud od nás nedostane formulář, ať se sám přihlásí.

Protože letos rozešleme většinu formulářů Akademie a Orientačních seznamů elektronicky, nijak finančně neutrpíme, když nám pak odpoví třeba jen třetina oslovených.

● **12. ledna** jdeme do Rumunského kulturního institutu na křest dvou knih o upírech a Rumunsku. Pro všeobecnou zábavu a bohatý program se na vlastní křest málem zapomnělo. Nakonec se křtilo přípitkem rumunským vínem a dotekem rudé růže – těžká romantika...

Nejmenovaná účastnice pro Interkom napsala:

Moje kniha se jmenuje **Noční lovci** a je volným pokračováním „čelákovických upírů“ čili románu **Jiná rasa**, který svého času vyvolal značnou nelibost archeologů. Vynadali mi za něj nejen na stránkách společenských časopisů a v televizi, ale dokonce

i v jedné odborné publikaci. Název a autora jsem bohužel zapomněla...

Teď mi historici vynadají zase za něco jiného, ale kterou postavu české historie jsem „znečila“ tentokrát, neprozradím :-)

Kolega se jmenuje Brian Storker a jeho prvotina **Dracula: Světlo a stín Řádu draka**. Úmyslem autora bylo stylem i dějem navázat na klasiku Brama Stokera a napsat něco jako druhý díl, který ale sahá až do současnosti. Kniha vyšla už loni a měla křest v Luxoru, jen v nabitém programu RKL na ni přišla řada až teď. Vydalo nakl. Zoner Press.

Moderoval rumunský kulturní atašé a ředitel Rumunského kulturního institutu dr. **Dan Mircea Duța**.

Za přátelské styky s touto institucí (a rumunským velvyslanectvím) vděčím své „rumunské“ draculovské sérii a všemožné propagaci rumunské historie a kultury.

Zpíval **Richard Pachman**, novináři přezdívaný český Vangelis :-)

Mezi významnými hosty byli kromě velkého šéfa fandumu s paní chotí taky **zástupce ČTK** a šéfredaktorka časopisu **Story Mgr. Daniela Prokopová**.

Nechyběl ani známý nakladatel **Karel Netopejř Petřík**, ale bohužel ho skoro nikdo neviděl, protože celý dlouhý, poněkud netradičně pojatý křest s vyprávěním, zpěvem a autorským čtením strávil schovaný kdesi v předsáli, odkud občas vystrčil hlavu, aby odpověděl na dotaz a s příslovcečnou netopejří nenápadností zase zmizel :-)

● **13. ledna** od rána s Richardem Podaným pracujeme na materiálech Akademie SF; i když seznam vydaných knih a povídek bude tak za 14 dní, je třeba mít hotové alespoň to, na čem se dá pracovat už dnes, například na průvodních dopisech.

A už bude také třeba dělat to, do čeho mám nejmenší chuť, ozývat se sponzorům a vysvětlovat, že budeme potřebovat víc než loni...

Večer u Kruhu předávám Pagimu fakturu za hosting stránek ČS fandomu, zdá se, že pro solidní firmy není problém fakturu vystavit a poslat. Naštěstí i stránky Akademie budou brzy díky Tadeáši Pelechovi (JTP) v dobrých rukách.

● **14. ledna** ve schránce nacházím další složenky s předplatným IK, díky, přátelé.

● **15. ledna** jdeme s Michaelou do Šestky, nikoli však nakupovat, ale na výstavu tří Chomutováků (Návraty, Pecáka a Zhoufa) v prostoru nazvaném Galerie Šestka.

Dal jsem se s přítomným umělcem do řeči a došli jsme až do dávné minulosti, kdy jejich trojka byla v kontaktu s Pepou Hrdličkou, pro jehož samizdatové vydání Zelené smrti nakreslil Martin Zhouf jedny ze svých prvních SF ilustrací.

● **17. ledna** v RUR je konečně první Ikarie XB tohoto roku, je na ni tedy poněkud žalostný pohled, nečekal jsem zákraky, minulé číslo byla samozřejmě původní dvanáctka jen s jinou úpravou, ale že jednička bude krom děsivých chyb tak stejná...

Na rty se dere profláklá, ale stále aktuální Talleyrandova charakteristika příznivců starého režimu: nic nového se nenaučili a nic ze starého nezapomněli.

● **18. ledna** Netopejř vydal úžasný komiks Starší a méně známá dobrodružství barona von Münchhausen, limitovaný náklad: 200 číslovaných a autorem podepsaných výtisků.

● **19. ledna** ráno jsem v metru narazil na Vladulu Řišulu (jestli už z těch upírů všude kolem taky neblbnu), Ikarie XB už má sedm set předplatitelů, což je velmi pěkné a ukazuje to hlavně, že Češi vždy straní slabým a poniženým (být se tito občas chovají jako moulavé, což v tomto zlém světě obvykle vede k tomu, aby byl někdo oslaben a ponižen).

● **20. ledna** se večer scházím s prasynovcem, podobně jako Jarda Olša pracuje na Zamini, ale tím podobnost končí, o SF se (zatím) moc nezajímá a přišel z důvodů povýtce genealogických. Večer u Kruhu Vlád'a Kejval přináší smutnou zvěst, že Egon je zase v nemocnici.

Poněkud esoterický večírek

● **21. ledna** do večírku u Evy H. je nějak daleko, a když jsem si Vilmě postěžoval na těžký večírkový absták, v tu dobu už od Silvestra uběhlo víc než čtrnáct dní, tak se obětavě rozhodla své původně jen malé setkání s děvčaty okolo tancování rozšířit na večírek, nakonec se nás sešlo čtrnáct a nebyl to tak strašný babinec, jak to hrozilo, dorazil Vladan, byt' vyvažován

Věrou a dvěma dcerkami, Olda Roun z Arga a Franta Novotný, ten nyní pracuje na dvou překladech, ale jak je dokončí, vrhne se na knihu o Janu Žižkovi, na které pracuje s Markem Dobešem.

Poprvé se ukázaly některým jen z NYXu známé Hanela a Rahanur, kvůli ní se večírek jmenoval esoterický, ohnula Klímovým do pozoruhodných spirál několik lžic.

Z dalšího si pamatuji, že jsme se přes možnost zrušení pražských voleb díky Sančině sinologii dostali až k perspektivě světa, kde bude Čína vystupovat jako velmoc.

● **24. ledna** dopoledne jsem navštívil Danielu BB v Hyberské a při cestě zpátky jsem potkal Vlád'u Kejvala, který se tam poptával na flek auditora.

● **25. ledna** proběhlo KJV, kvůli Egonovi v Galerii fantazie (Tylova 1).

Pavel Březina předvedl pravé divy udatenství při zapojování promítačky a notebooku a pak při stavbě improvizovaného promítacího plátna.

Jeho dcera se zase obětavě starala o naše vyschlá hrdla (i ta láhev vína pro Leonida Křížka se našla) a pizou krmila ty nejvyhladovělejší.

Leonid velmi poutavě vyprávěl o současném dálnovýchodním Rusku a Mongolsku, jak je poznal na cestě z Kamčatky na Bajkal a pak do Ulánbátaru.

● **27. ledna** mi ke Kruhu Vlado Srpoň donesl fotografie ke svému článku, Jiřina Vorlová zase knihu Fantasy 2009, kterou mi minule dal Vlád'a Kejval a já ji u Kruhu nevděčně zapomněl. Ale zkuste zůstat normální, když na vás mluví Kovanic.

● **28. ledna** konečně došlo na nostalgicko-normalizační večírek

u Evy Hauserové, sezval jsem skutečné dinosaury, kteří se u ní scházeli na počátku Gorbačovovy perestrojky, Ivana Kmínka, Honzu Haberleho, Honzu Hlavičku, ten však podlehl, stejně jako Sanča, chřípce, a Wandu Dobrovskou, ta ale udělala tu nepředloženost, že zase někam vyrazila na lyže se synem Pavlem (Luk) a skončilo to jako obvykle zlomeninou. I tak se nás sešlo jedenáct, Vilma dokonce dorazila v dobových šatech a blond paruce, dobově se vylepšila i hostitelka, my ostatní jsme donesli alespoň dobové potraviny a artefakty, výplatní pásky vědeckého pracovníka, kde přídatky na děti činily víc jak polovinu, vstupenku do SF muzea a představový článek nějakého soudruha, kde se odvážně objevila otázka, zda si strana se stoprocentní podporou veřejnosti trochu nefandí.

Ivan Kmínek přinesl ilustrovaný ručně psaný sešit svých prvních povídek, dílo, které má dnes hodnotu jak literární, tak výtvarnou.

Vilma obstarala „koňak“ Napoleon, který se tehdy dal sehnat, kupodivu jsem druhý den byl schopen normálního života daleko více než po večírku medovinovém.

Já navíc každému vnutil k prohlédnutí korejské vydání Války s mloky (viz loňský IK nebo nejnovější XB), pro jehož výtisk jsem byl ráno na poště. Dle bibliografa Přemka Houžvičky „prakticky dokonalý reprint mezinárodně oceňovaného vydání z roku 1965 ve Státním nakladatelství krásné literatury a umění“.

Zavzpomínali jsme na hosty večírků před čtvrtstoletím, nedávno jsem v IK psal třeba o Ivanu Klímovi, Eva si vzpomněla, že tehdy původně chtěla pozvat Václava Havla, ale rodiče jí to zadrželi, Vilma dodala, že na tomto večírku nebyla, ale těžko dnes říci, zda ji nepustila mamka, nebo se zrovna s Martinem nějak poškodili:-)

● **30. ledna** po půlnoci jsem se dočkal filmu Poslední tanec Salome (Salome's Last Dance z roku 1988), podobně jako při filmovém zpracování Francouzovy milénky jde o film ve filmu, tohle byl film o představení původní Wildovy hry (nastudované jeho přáteli v přijímacím salonu jejich oblíbeného bordelu). A byla to opravdová lahůdka. Už titulky filmu byly doprovázeny ilustracemi Aubrey Beardsleyho a Imogen Millais-Scottová hrála úžasné dvojroli pokojské a Salome, tedy hlavně hrála, jak si pokojská představuje královskou dceru, o aristokracii očividně věděla málo, ale o vášni, krutosti a umíněnosti se toho v práci zjevně dověděla víc než dost.

● **31. ledna** Filip topí, tak se po zkráceném RUR vydávám k Netopejrovi probrat jubilejní desátý rok odkládaný projekt MegaMloka.

● **2. února** jsem si užil zhoubnost kombinace tlustých a vázaných knih vydaných v jednom týdnu, recenzní výtisky pro Ikarii XB1 a Sarden mi málem zničily záda, Pagi nereaguje na dotaz, jestli bude u Kruhu, až později mi došlo, že je na operaci.

● **3. února** u Kruhu původně jen na chvíli, ale pak jsem se nějak zapovídal s Pavlem Březinou, Honzou Kovanícem a Vládou Němcem a najednou bylo skoro sedm, rozeběhl jsem se s balíkem recenzních výtisků pro Ikarii XB do Krakatitu, tam samozřejmě všechny rolety stažené až na zem, naštěstí ochotný výčepní zpátky u Kruhu slíbil balík schovat pro toho pána, co si nedává pivo, ale nechává si nosit v půllitru mléko.

● **4. února** podává Honza Vaněk hlášení z PragoFFestu:

Musím varovat Richarda Podaného, ať ví, do čeho jde: na začátku besedy s českými autorkami (Společné psaní, idyla nebo noční múra – Šerosvit) to byla přesilovka, 4 autorky + moderující Martin Šusta a v publiku 2 partneři autorek, já a jeden opravdový fanoušek (už léta se mnou vždycky přátelsky pokonverzuje, jak se vede, a já se děším, kdo to sakra je a odkud/jak se známe. – Takový vyšší nazrzlý vousáč kolem 40; když se se mnou loučil dneska na chodbě, povídal, že musí do Libčic. Později ještě pár lidí přišlo, ale zase odcházeli, takže číslo se moc neměnilo. To i na předchozí Vilmině přednášce bylo víc posluchačů, respektive posluchaček – asi tak 7; celá literární linie je v mrňavé třídici, pak jsem tam napočítal 13

židů, ale 4 byly staršího typu přidané myslím dodatečně. Tolik k Vaškově snaze posílit literární linii, respektive jejímu úspěchu; pravda, v tělocvičně s počítačovými hrami bylo nabitě, až přestěhuje do Prahy FF Speciál (má se to jmenovat FanCity), snad se poměr trochu srovná.

Jo, ale jinak to nebylo špatné – pomalejší rozjezd, zvlášť když člověk má informace z večírků, a na konci už zase domilání zcela jiných témat, ale Karolina mluvila o JFK moc pěkně :-)

● **5. února** se s Michaelou chystáme vyrazit na PragoFFest, když tu mi zavolal Ivan Adamovič a společně jsme lovili z paměti střípky historie z počátku SF klubu Spectra. Skončili jsme, až když se mi vybil mobil, což pak na conu vedlo k pár problémům. Cesta z Dědiny na Háje trvá skoro hodinu, měl jsem pocit, že ještě chvíli a jsme na půl cesty do Afriky. Naštěstí byl zrovna u prezence Vašek, takže vše proběhlo rychle a levně. Tedy kdyby si Míša nekoupila Zeměplochu na 24 CDROMech :-).

Pak jsme rychle našli sál s ptákem a žirafou, kde už půl hodiny probíhal pořad Legendy české fantastiky, který, jak jsem později vyrozuměl, moderoval JWP. A docela dobře. Poskytl celkem dost prostoru na zajímavé vzpomínky Pepy Pecinovského, jako opravdový spisovatel, tedy ten, kdo nejprve hodně přemýšlí a pak píše, mluvil Honza Poláček, Franta Novotný hovořil o profesionálním psaní. Pokud to bylo možné, JWP krotil Václava Semeráda, který nějak nepochopil, že tam těch dvacet posluchačů je kvůli tomu, aby si poslechli hvězdy české SF a ne jeho.

Dotaz na cyberpunk vedl ke vzpomínce na památnou přednášku Ondřeje Neffa

Panel oscilloval mezi vzpomínkami na věci před třiceti roky a tím nejsoučasnějším psaním, do měsíce má například vyjít Frantova fantastická kniha o Boženě Němcové u Zoner Pressu.

Jako u každého dlouhého pořadu se témata časem vyčerpala a Jirka začal podléhat svým vnitřním bésům a nabízet Honzovi Poláčkovi, aby napsal něco pro JFK, dověděl se ale jen, že se k tomu Honza nechystá, neboť hlavní postava je charakterově příliš rozevlátá. To JWP uznal a dokonce to označil jako chybu, že se s Mirkem Žambochem nedokázali ujednotit na Kovářově charakteru.

Vzpomínám si, že když jsem totéž sérii vyčítal v prvních dílech, které jsem ještě četl, byl jsem pak prohlášen za veřejného nepřítele české SF. (A přitom jsem to řekl o mnoho barvitější než distingovaný Jan Poláček: JFK v Žambochových dílech upoutává dámy znalostí francouzských vín, v těch Jirkových tím, že jim hodí myš za výstřih...-)

Když se JWP začal hádat s Kovanícem kvůli pointě nějakého židovského vtipu, vydal jsem se za Karolínou Francovou, Vilmou Klímovou a Sančou Fülle, které to vzdaly již před chvílí.

U knižkupeckého stánku jsem popohal Wojtu Běhounka a Martina Šusta k většímu úsilí na seznamech pro Akademii a

pak jsme vyrazili do kantýny, kde děvčata vykoupla všechno vychlazené bílé víno, které bylo k dispozici, a protože tam naštěstí zrovna byl i Vašek, podařilo se jim získat i tři skleničky. Když dorazila Míša, tak jsme se spárovali a z žádné skleničky nemuselo pít víc než dva z nás.

Když víno došlo, byl pomalu čas vyrazit na pořad o Kronikách karmínových kamenů. Jde o projekt série románů volně spojených magickým artefaktem. Pořad moderovala Františka Vrbenská, jako hosty přizvala Frantu Novotného, Otomara Dvořáka a Leonarda Medka, ten tam byl nejen jako jeden z autorů, kteří slíbili do série přispět, ale také jako expert na šperky a drahokamy. Bohužel jeho projev plný podivných zámlk jsem dokázal vydržet jen s pomocí litrovky medoviny, kterou jsem prozíravě donesl, asi jsem už nerudný a nervózní dědek, ale zdálo se mi, že jedinou přirozenou reakcí by bylo štlílet nebo se napít.

Františka hovořila o autorech, kteří přislíbili přispět, když jsem mezi nimi zaslechl i jméno Vlada Riši, trochu jsem zapochyboval o pudu sebezáchovy editora série.

Pak Franta přečetl dva úryvky ze svého románu, určitě to bude jedna z nejzajímavějších věcí tohoto roku, mně to sice připadlo trochu těžkopádně technické, ale snad to bude jen tím, že jsme slyšeli části vybrané tak, aby ozřejmily maximum děje.

Vedle vlastního conu bylo zajímavé sledovat i Vaškovu organizační mašinérii: Podlahy pokryté vlastními (ochrannými) koberci, sloupy a stěny chráněné fólií, nohy stolů a lavic (dovezených z Chotěboře) omotané plstí, vše až na frontu v kantýně běželo jak na drátkách, i když nevím jak bylo v pátek a con, který by se pořádně nerozjel ještě v sobotu odpoledne, by byl asi propadák.

● **6. února** jsem si udělal seznam výtvarníků a překladatelů sám, trvalo mi to díky materiálům od Jirky Doležala ani ne odpoledne.

● **7. února** mi Wojta poslal svůj seznam, takže mě čeká radostná práce dělat ze dvou seznamů jeden, bibliograficky nabyt dokument na ceně, bohužel i na délce, tak to teď musím kompromitovat na 16 stran.

● Ještě **8. února** komparuji oba seznamy a snažím se je maximálně probrat, díky pomoci Richarda Podaného jsme se dostali na 16 stran, loni to bylo jen 12, ale to jsme vzali kategorie Výtvarníků a Překladatelů velmi výběrově, teď je tam skoro každý, takže je to velmi spravedlivé, ale obávám se, že Akademikům takový seznam moc nepomůže ☺

Odpoledne běžím na informační seminář na téma Elektronické knihy a jejich prodej na kosmas.cz do Národní technické knihovny. Ze známých nakladatelských pracovníků jsem potkal pana Sládečka z Jalny, Zdeňka Pobudu z EPOCHY, Geňu z Arga, Honzu Šůlu z Tritonu, ale Pavla Březinu sedícího o tři místa dál jsem neznamenal.

Celá akce pod vedením Josefa Žáka mi přišla výborně připravená a mám za to, že

její promyšlený plán změnil náš knižní trh, nejprve tedy pro lidi se čtečkami, později skoro pro každého.

● **10. února** u Kruhu Pagi poprvé po operaci žlučníku, s Richardem Šustou si ukazovali, kdo má větší jizvy... :-)

● **11. února** došlo na prázdninový večírek domluvený už na PrgFF. Bohužel dopustil jsem se té dietické chyby, že jsem si k obědu dal u Šroubka kachnu, takže jsem pak z Vilminých dobrůtek ochutnal méně, než by oči chtěly, proto o nich nic neprozradím ani vám. Část obvyklých hostů se nedostavila, protože byla s dětmi někde mimo civilizační centrum, naopak si čas udělal Richard Podaný, a když jsem v předchozím týdnu obmyslně prozradil, že dodatečně oslavíme Sančiny narozeniny, ukázaly se nové tváře Františky Vrbenské a Jany Šouflové. Nicméně obě naposledy zmíněné měly tolik dalších povinností, že nás brzy opustily a večírek se pak změnil v krutě intelektuální záležitost. Namátkou pár témat:

Rozdíl ve vnímání britské společnosti sedmdesátých let, co byl pro Bernierse poslední čas, kdy ještě žil duch staré Anglie, sousedé se znali a zajímali se o sebe, to byla pro Bankse doba bezmála fašistického státu.

Úpadek starých řemesel: technologické příčiny a společenské následky (kdy jste něco nesli naposledy na mandl, a víte vůbec, co to je?).

Banksův náhled na oprávněnost mučení. S tím související pravomoci vlády, státu, policie atd. Když policie někoho zastřeší, nedostane se to ani na hlavní stránky novin, kdyby se prolásko nějaké mučení ve prospěch vyšetřování, raději ani nedomýšlet.

Spektakulární a pragmatická hodnota mučení, rozdíl mezi NKVD a Gestapem. Budoucnost eKnih, Ikarie XB, film Poslední tanec Salome na ČT, Čínská matka aneb jak vychovávat děti...

Vzpomínky na fungování poroty Magnésie Litery, každý kritik práce Akademie SF by tam měl jít na týdenní stáž, pokud by ho z toho nekleplo, do konce života už by nás jen chválil.

Opravdu miznatý večírek, být Míša čilejší, vydrželi bychom až do posledního metra.

● **14. února** propaguju v RUR knihu Vyslanci mrtvých, pak se hovor zase nějak zvrhl ve velkou politickou debatu. Co taky s Honzou Macháčkem ještě plným dojmů z četby tlustého Bankse, kterého nosí stále sebou.

Zdeněk Rampas

Obrázek Jany Šouflové pro Sanču

dokončení ze strany 1 ☞ společnost pokročila o kousek dál. Mnohdy jen o krůček, ale SF už není vnímána jako zcela okrajový žánr. Dříve to býval dokonce žánr úpadkový a je dobře, že ty časy už zapadly do propasti dějin.

Vzpamatovávala jsem se z přemíry zážitků. No, považte: několik měsíců zírám z okna na sniň, který většinou přibývá a na jednu: samá světla. Semaforey, nápisy, okna paneláků, obchodní domy! To pak až zrak přechází. Jsem zvyklá vidat nanebevš srnky a doufám, že to nenastane, když se vydáme na cesty. Na podzim mnou zmítalo podezření, že někde poblíž našeho příbytku se utábořily kuny, ale jistá jsem si jen tím, že početná myši populace číhá na příležitost k nakrmení. Naposledy o sobě dala vědět před vánočními svátky, kdy se pustila do loňských, na půdě uskladněných vlažských ořechů. Nejenže je ty činorodé bestie vyhlodaly, ony dokonce nanosily prázdné skořápky do pytle, kde už byl vánoční stromček. Prokousaným otvorem – myši ani nenapadlo rozvazovat provázek – se skořápky vysypaly na kuchyňskou podlahu. Kula jsem pomstu a požádala o vhodné rozmístění pastiček. Lákám ty škodlivé hlodavečky na pravou goudu. Ony se na náhražku nalákat nedají.

Cestou z Pragoconu jsme stihli i zmrzlinu v Rudné. Po choutka mi nějak zvlášť nechutnala. Že by se tak velice pohor-

šilo i rychlé občerstvení? Svět nám pořád chystá nějaké to překvápko a globalizace je potvora, která si umínila, že pokud má lidstvo zajít na nezdravou stravu, tak ať je to na celé zeměkouli bez výjimky.

Po opuštění dálnice jsme zkusili delší trasu. Nebezpečné úseky tam jsou taky, a kdyby se čertu zachtělo, má nás jako na podnose. Mít po ruce siláka vybaveného talentem svatého Prokopa, cítila bych se líp. Jenomže tehdy mělo lidstvo k dispozici zdravou stravu bez škodlivých éček. To se to potom krotili čerti a další vzpurné bytosti!

Led během dne roztál, avšak nás to nepotěšilo. Odkryly se jen další výtluky. Přesto jsem se cítila báječně. Život nachází rozmanité příležitosti k tomu, jak nás potěšit. A con, z něhož jsme se vraceli, byl mimořádný už tím, jaké pořady nabízel. Škoda, že si je nemůžeme uskladnit a spotřebovávat při vhodné příležitosti. Takhle člověk má jen to, co zvládne. Pro mě osobně zůstane letošní Pragocon zařazen do kolonky „bohatá účast, rozsáhlá nabídka“.

Opustili jsme velkoměsto a odebrali se do lůna přírody. Tam, u kamen, jsem rozjímala o právě uplynulých hodinách a za okny už zase fičela probouzející se vichřice.

Liba Čermáková

Naše šílené století (pokračování z minulého čísla)

První díl autobiografie Ivana Klímy je spíše faktografický a vyrovnává se s válečnými zážitky, ještě po letech o sobě například dává vědět trauma terezínského mládí, třeba při první návštěvě Spolkové republiky:

Byl jsem v Německu; namísto do plynové komory zavedli mě do pokoje s koženými křesly, minibarem a televizorem, v koupelně viselo šest ručníků a na stolku mi připravili vázu s velkou kyticí růží a vedle ní postavili láhev rýnského vína.

Druhý díl, má stejnou strukturu a opět střídá životopisné části s (politologickými a mravními) úvahami. Navíc tu ale najdeme i množství kratších, jakoby samostatnějších útvarů, například řadu pozoruhodných citátů.

Na závěr kapitoly o Hrabalově „dobrovolné“ autocenzúře (str. 194) najdete Kierkegaardovu úvahu o tlachání, uvedu alespoň několik vět z ní: *Co znamená tlachat? Je to zrušení zanícené disjunktivní diferenciace mezi mlčením a mluvením. Jen ten, kdo umí bytostně mlčet, umí bytostně mluvit, jen ten, kdo umí bytostně mlčet, umí bytostně jednat. Tlachání předjímá bytostné mluvení, projev reflexe předjímá a tím oslabuje jednání...*

Nebo na straně 205 připomene Čapkovy: *Pokud člověk neví, co počít sám se sebou, chce změnit svět.*

O stránku dříve sám napíše: *Příběhy se dají snadno vymyslet, stačí trocha fantazie; nesnadnější se vymýšlí životní pocit. Co člověka vede při jeho činech, co při všem svém bloudění může zhlédnout, jako třeba jen vzdálené světlo, k němuž touží dospět.* Tato slova by se naopak měla stát citátem pro mnohé naše autory.

Osou druhého dílu pamětí je sovětská okupace Československa a nové trauma, na které tím bylo zaděláno. Ne však pro autora, ten se v tu dobu s komunistickými ideály dávno rozešel

a okupace jej překvapila daleko méně než by učinila skutečnost možnosti reformovat socialismus pevně spojený s režimem založeným na lži, násilí a bezpráví. Jeho se spíše dotklo nové rozdělení společnosti na zlu přitakající a jemu odporující.

V kapitole o kontaktech se světovými intelektuály najdeme zdánlivě odlehčující vtípky:

Sovětského intelektuála přejede parní válec. Řidič zastaví, neví, co s ním, a tak ho odveze domů manželce. Ta ho dá přede dveře místo rohožky. Když je celý špinavý, tak jej obrátí, ale za chvíli je špinavá i druhá strana. Tak ho manželka vypere a pověsí na šňůru. Jenže v noci přijde mráz a chudák intelektuál se nastýdne a umře.

Ani celá kniha by lépe nepopsala odlišnost životních zkušeností a z nich vyplývající sebeumístění intelektuála ve struktuře sovětské říše.

Zachytil jsem i několik bezděčných aktualit, třeba když v době, kdy jsem dočítal druhý díl Pamětí, vrcholila fraška na plzeňských právech připadlo mi velmi věštecké, že hrdina knihy *Soudce z milosti* se jmenoval Kindl. Nebo nedávný skandál okolo žalované rozhlasové hry Davida Drábka *Koule*. Nepochybně i čtvrtstoletí stará povídka Ivana Klímy měla stejnou inspiraci ve sportovní dráze soudružky Fibingerové.

K SF zase měla blízko vzpomínka na několikrát mimosmyslové spojení s dcerou, na druhou stranu, když s někým sdílíte fyzický i myšlenkový prostor a jste účastní ve stejné síti vztahů, nějaká ta synchronicita se občas přihodit musí.

Pro případná další vydání upozorním na pár nepřesnosti: na stranách 349-350 je zmiňována Marta Železná, má být Jitka, Jaroslav Čejka je jednou vedoucím oddělení kultury UV KSČ, o pár stránek dál má tuším jinou funkci. V rejstříku chybí v textu několikrát zmiňovaný Martin Klíma.

Zdeněk Rampas

Evangelium ohně a jak to vlastně bylo s Ježíšem

Útlá knížečka Michela Fabera pravděpodobně hladinu českého fandomu nijak zvlášť nezčeří. To je jednak pochopitelné a jednak je to škoda přeškoda. Proč je to pochopitelné? Nejsou tam vesmírné lodě, elfové, UI, trpaslíci, kvantová fyzika, zamilování upíři... i když to by mnozí ještě skousli, jenže, ach ta hrůza, není tam vlastně žádná akce. Chlápek najde pár kusů papíru nebo čeho vlastně, přeloží je, když mu dá holka košem, chvíli s ním onanuje v televizi, nějaký magoři ho unesou a on se nějak dostane ven, aby... Eh, to je všechno? Já chci svoje dračáky a vesmíráky!

Jenže, i když není Faber ani sci-fi ani fantasy (v těch hodně širokých smyslech slova), je tu jedno „ale“. Ta kniha pojednává o mýtu. Osobně se domnívám, že je úplně jedno o jakém, ale budí: Prométheus a dar ohně. Klíčová je ale podstata. Jednou je fantastika přímým dědicem mytologie, tak se holt do té knihy pustíme, tak nějak už ze solidarity. A když si absolvujete toto sebezpřesvědčovací kolečko (podpořené třeba ještě opakováním, že Viktor Janiš by přece nepřekládal žádnou blbost), zjistíte, že ono to je opravdu dobré. A především vtipné.

Z předchozích odstavců je doufám jasné, co považuji za jeden z největších problémů naší fantastiky. Je v módě nadávat, jak všechny ty skvělé a myšlenkami narvané eposy a výbušné extrapolace mainstream přehlíží, ale většina z nás s bídou pozná detektivku, sem tam nějakou tu historiku historickou (že by to byl Schulz, o tom si nenechám zdát ani v nejodvážnějších snech). Je tedy fajn, to jako že to kvituji s povděkem, když se objeví autor, který má potenciál tuhle krustičku nalomit. Že vám nestačí „moderní převyprávění starého mýtu“? Jsme Češi, ergo se hlásíme k panu Čapkovi (hádejte kterému). A ten psal co? Apokryfy. Tak *Evangelium ohně* je takový apokryf na druhou. I když je pravda, že svým vyzněním je Faberův text bližší Karlu Michalovi. Ironický, sarkastický, nesentimentální.

Kousavý nadhled je cítit z každé složky díla. Od hlavního hrdiny přes míchání nejrůznějších jazykových stylů až po samotnou výstavbu knihy. V rámci hledání českému fanouškovi srozumitelných přirovnání označe *Evangelium ohně* za šrapnelovitě vyprávění. Ne, za vulgaritou nenásledují tři tečky a vyšetřované tři hvězdičky, i když někdy...

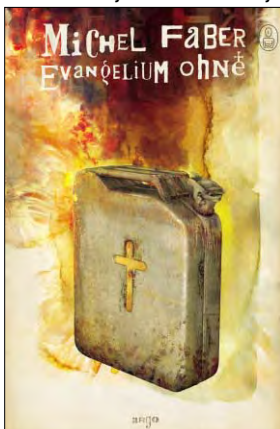
Ptáte se po skutečném jménu Tadeáše. Když jsem se Tadeáše na tuto věc zeptal, řekl mi, že se jmenuje Tadeáš. Tudíž vám musím vzkázat, že se jmenuje Tadeáš.

„Do prdele práce!“ vykřikl Theo znechuceně a šel spát.

Tak, a teď si představte, že na další řádce text pokračuje druhým dnem, kde milý Theo – to je hlavní hrdina knihy, přítel moji drazí – zjistí následující: jeho zdroj z biblických časů

prohlásí, že oficiální verze je prostě taková, ale on byl přímo u zdroje a Tadeáš, jěmináčku, Tadeáš se jmenoval Jidáš. To už docela šrapnel, s ohledem na to, jak to Faber sdělí, je. A podobně je vystavěna celá kniha. Právě tyto šrapnelky a šrapnelky, podmíněné často až iracionální naštvaností na někoho či na něco, posouvají děj kupředu.

Často silně absurdně (v podstatě celá Theova anabáze při propagaci jeho knihy) a tragikomicky (Theovo zjetí a konspirační teorie jeho únosů, které by nevymyslel ani *Protokoly* od-

kojený Ivo „Aštar Šeran“ Benda – tak jsou divoké a... logické)... Faber se s Theem nepáče. Podobné úvahy jsou sice v 99 % případů cestou do pekel, ale tady si opravdu dokážu představit, že autor svým hrdinou opovrhne a má radost ze všech těch věcí, které mu přichystal. Ten chudák je sice vědecký pracovník, byt Kanadán, ale jinak naprostý lůzr, jehož obcování s textem biblickým je obsesivní a s texty z Amazonu (geniálně sepsané pseudorecenze na jeho překlad nalezeného evangelia) patologické.

Jo, když jsme u toho Amazonu, to je další důvod, proč si na Fabera najít čas. Na Amazon totiž, ruku na srdce, lezeme všichni. Pasáže, kde Theo objevuje jeho šíř svět, jsou nejen nejvtipnější částí knihy, ale možná nejvtipnějším čtením roku vůbec. A hlavně: kniha se zabývá „pátým“ evangeliem, moderně převyprávuje starý mýtus atd. Nepřekvapí tedy, že Amazon zde vystupuje jako boží příručka mladých svěšťů současnosti. Nebo znáte někoho, kdo se stejně jako Theo nesnaží na Amazonu najít potvrzení, že „všechna znamení byla příznivá“?

Hříčky s náboženstvím, hledáním víry (a objektů víry) knihou prostupují, stejně jako výsměch vědecké praxi a nezištnosti badatelů v zemích 1k. světa. Čemuž všemu nasazuje korunu již několikrát zmíněný Theo. Humanitní vědec, který vtrhne na trh idejí jako slon do porcelánu a s grácií hovádka božího absolutně netuší, co způsobí. Jeho příběh, který lze vnímat stejně jako Ježíše (který je „koncem“ všech příběhů), je ohněm, který způsobí katastrofu. Asi, snad... Lidstvo má ještě naději.

Stejným bestsellerem jako Theovo *Páté evangelium* je totiž kniha *Zpívej sedmkrát*, která učí děti zpěvem počítat. Copak to může znamenat? V podstatě třeba to, že všichni jsme prostoduší jako děti a jsme ochotni, dokonce to vyžadujeme, udělat kult ze sebevěšší hovadiny. Z hlediska míry optimismu, s níž kniha hledí na lidstvo jako celek, si může její autor podat ruku s Chuckem Palahniukem. A to je další autor, kterého jsme v našem fanrybníku vzali na milost...

A protože důvody, kterými sama sebe přesvědčit k tomu, dát Faberovi šanci, jsme začali, můžeme jimi i končit. Není to náhražka za Palahniuka: je to stejně dobrý. A kratší. Dejte tomu šanci – a i když vás to bude třeba bolet, bude to stát za to.

Boris Hokr

Michel Faber: Evangelium ohně, Argo, Praha 2010.

Magazín Fantasy & Science Fiction – podzim/zima 2010

V tomto čísle najdete mimo jiné noveletu Carolyn Ives Gilmanové *Medaři*, vyprávějící o matčinách, společenstvích, která vyrábějí med. Na každém členovi tak trochu záleží, jaký bude výsledek, ale hlavní zodpovědnost nese lidská obdoba včelí královny, která matčinu vede.

I já mám doma uskladněn nějaký med. Úplně vepředu mladistvý, jiskřivý a opojný. Snadno okouzlí, zvlášť nezkušeného konzumenta. Pochází z oblasti zvané Pevnost, a jakkoliv je rozjařující, může časem připadat trochu planý. Hluběji v policích pak přechovávám těžší a tmavší med Ikari/XB1. Má o něco plnější chuť, která se více hodí ke zkušenosti. Pochází však z krajů, kde je půda sice kvalitní, ale postrádá pestrost chuťových dozvuků.

Ale úplně vzadu, skrytý pod vrstvou prachu, ukřívám před světem to nejzvěčnější. Někdy, když se odvážím kapku ochutnat, a tím ztenčit své zásoby, si tajně myslím, že tohle je mana, kterou se krmí sami bohové. Barvu, vůni ani konzistenci tohoto medu není jednoduché popsat, zdá se, že se stále mění. Jeho chuť vám však vždy spolehlivě doslova exploduje v ústech a promění se v tisíce odstínů, které ulpívají na jazyku ještě dlouhé hodiny, nebo dny, často dokonce i léta. Jeho jméno je veřejně známé, ale o jeho kvalitách ví jen zasvěcení. Je to poměrně věkovitý med z oblasti Fantasy & Science Fiction.

Ten stočený letos a daný nedávno do oběhu se nikterak neliší od předešlých ročníků. Opět je to med pro konzumenty přemýšlivé nebo dostatečně zkušené. Jiní nedokážou ocenit jeho pestrost, tvořenou symfonií i kakofonií chutí a vůní. Jen tady se nám totiž dostává skutečného obrazu současné fantastiky v celé jeho šíři a hraničnosti.

I v tomto čísle najdete umělečtější a méně přístupné kusy: trošku alternativní historie nám nabízí *Teritorium* Bradleyho Dentona a v jeho závěru se skrývá příjemný aha efekt. *Lehkonohá Sue ze San Diega* od Toma Reamyho je bolestně křehké a výstřední podobenství o tom, co nenávratně ztrácíme během dospívání. *Kořeniště* Frederica S. Durbina je exotickou sondou do života a smrti "jiných". Jeffrey Ford nám předkládá *Medový uzel* – znepokojující příběh o souvislostech v našich zdánlivě náhodných životech. Stejně, ne-li více znepokojiví jsou *Lovci odměn* Randa B. Leeho. A přestože jsou to umělečtější kousky, v žádném případě nepostrádají příběh, náboj a zejména (a přesně to je na F&SF jedinečné) hlubokou lidskost.

Klasická schémata, která však v rukou přispěvatelů tohoto magazínu ani schémata nejsou, zastupují fantasy *Dračí zuby* Alexe Irvina, tak-trochu-cyberpunk od Terryho Bissona – *Soukromé očko*. Plnokrevnou scifárnou *Ztracený ráj* (volným pokračováním již legendárních Kmenů z Běly) nás tu počastoval Albert E. Cowdrey.

Každé číslo obsahuje i půvabné prózy, které fantastický motiv prakticky postrádají, ale vnímání fantastiky ve světě kolem nás značně pokročilo a editor Martin Šust se umíněně snaží své čtenáře vzdělávat a inspirovat. V tomto čísle je to zejména *Teritorium* a *Lehkonohá Sue* ze *San Diega*, co dodává našemu medu exotický šmak.

Výše zmíněné přísady nejsou kompletní, po těch dalších však nechám laskavě čtenáře pátrat na vlastní pěst. Avšak i teoretické texty domácí proveniencie se už dávno staly důstojnými a nepokulhávajícími ingrediencemi. Tentokrát si můžete pochutnat na recenzích Borise Hokra, které jako vždy fundovaně pohlíží na obě strany mince zvané klíse, na rozloučení Františka Novotného s mýtickým tvorem jménem Robert Holdstock, a varováním před opakujícími se motivy v tvorbě M. Žambocha a J. Červenáka z pera Jiřího Popiolka.

Protože je tato jantarová mana tak pestrá, záleží jen na vkusu čtenáře, která příchuť ho osloví. Já sama považuji za nejpůsobivější kousek z této sklenice právě *Medaře*, citlivě zachycené střídání stáří a zkušenosti mládím a touhou zapsat se do kroniky lidstva. Vy si však pravděpodobně vyberete úplně jiného favorita.

Ale nezapomínejte na to, že tento pokrm je určen jen těm, kteří už ho dokážou ocenit. Pokud jste se na svou cestu kontinentem zvaným Fantastika vydali nedávno, možná vám bude zatím vyhovovat pouze med jiskřivý a mladý. Ale stejně můžete Magazín zkusit. Možná vás síla a hloubka jeho chuti tak překvapí, že už se postaráte o to, abyste doma vždycky měli kašdu jeho nejnovější stáčku.

Lament

Triton, 2010, 320 str. 269 Kč

Starší a méně známá dobrodružství barona von Münchhausen

Tak se jmenuje pozoruhodný komiks autora známého jako Delarock. Vydalo jej nakladatelství Netopejr v limitovaném nákladu 200 číslovaných a autorem podepsaných výtisků.

Baron vypráví stolující smetance neuvěřitelné příběhy ze svého života a nachází v užaslých dvořanech věčné posluchače.

Počet stran 40, rozměr

185 x 265, provedení paperback, cena 450 Kč.

Cesta pana trpného z letiště domů a pryč

Pan trpný stál v letištní hale a tvářil se mrzutě. Jeho let byl zrušen, jak mu právě do ucha šeptalo virtuální zhmotnění asistentky letecké společnosti. Důvodem zrušení letu byly nevyvážené změny v běhu světa, konkrétně přemnožení hlodavců v jižní Patagonii, což má, jak rozhodla Světová organizace bezpečného letového provozu, zásadní vliv na ohebnost prostorových letových vláken.

Pan trpný pokrčil rameny a vyšel z haly.

„Na květiny se nesmíte dívat tak nevráživě,“ ječel aktivista ochránců přírody na skupinku mužů.

Zdvihl samopal a zastřelil je.

Přiběhla dvojice policistů a nabídla střelci – v souladu s předpisy – malé občerstvení.

„Neunavil jste se?,“ zeptal se první policista.

„Budete zřejmě obviněn ze zabití...“ podotkl zdrženlivě druhý policista a smetl střelci z ramene smítko prachu.

Začalo pršet.

Rozhoukaly se sirény a pouliční rozhlas se rozburácel.

„Z nařízení Světové zdravotnické organizace je dešť potenciálně nebezpečný lidskému zdraví a životu. Okamžitě opusťte volné prostory, nebo budete zadrženi a obviněni z obecného ohrožení.“

Pan trpný se ještě stihl prosmýknout do taxíku.

„Domů,“ řekl.

„Chcete si během jízdy zahrát v nějakém filmu?“ obrátilo se na něj zhmotnění Roberta de Nira z filmu Taxikář.

„Ne, chci mít klid,“ zavrčel pan trpný.

Jeho větu zachytili reklamní roboti a vyslali do taxíku reinkarnace svých reklam nabízejících klid.

„Zastavte,“ zařval pan trpný, až taxík poslechl, navzdory nařízení Světové zdravotnické organizace. Pan trpný vystoupil

do deště a pravou nohou dupl do kaluže vody, v rozporu se všemi předpisy a závaznými doporučeními agentury ISO ve věci vystupování z taxíku do kaluže vody.

Nastavil tvář jemným dešťovým kapkám a cítil, jak mu splávají kůži.

Rozběhl se, hlavu si zakrýval svým zavazadlem.

U domu už na něj čekala reklamní reinkarnace pánského deodorantu, protože se při běhu zpotil.

Reinkarnace měla podobu lépe děvy, která si zacpávala nos.

„Fuj, nechci tě,“ pitvořila se na pana trpného.

Ve dveřích domu stál rozesmátý muž texaského střihu se stetsonem a sklenkou whisky.

„Co tady děláš, chlape,“ zavolal bodře na pana trpného.

Ten nasupeně odstrčil virtuální zhmotnění z jakéhosi staříckého seriálu a vešel do domu.

Slyšel ženu z obývacího, odříkávala naučené repliky. Dům byl plný virtuálních zhmotnění seriálových postav.

Pan trpný praštil taškou do kouta, sundal si mokrý kabát a sešel do suterénu. Zapnul nehomologovanou, nepovolenou a samozřejmě duševnímu zdraví nebezpečnou Rušičku Všechny Signálů a zamkl za sebou dveře.

Opřel se o ně zády a oddychl si. Bylo ticho. Najednou se cítil bezpečně. A vyrovnaně.

Viděl, jak k němu s širokým úsměvem přichází tříhlavý drak v modrém, dokonale padnoucím dvouřadém obleku a na stříbrném táčku nese malého růžového medvídky.

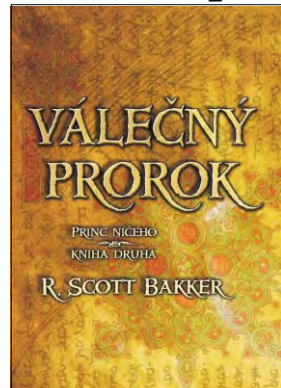
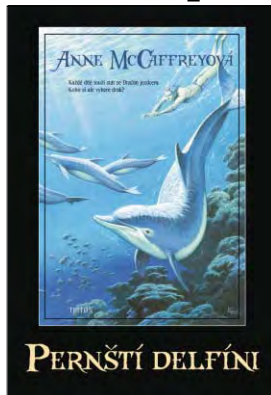
Pan Trpný byl šťastný...

Buďte sví, nenechte si do toho moc kecat a (možná) budete spokojeni!

Pravidelní novoroční PF povídka Zdeňka Páva

Pár zajímavých SF/F titulů z poslední doby

Podvojný účtovníctvo Vlada Srpoňa

Ako som to videl a zažil, s prihladnutím. Roky 1954 až 2010.

Moja púť životom a SF, diel 1.

Na detstvo si spomínam od dvoch rokov. Bolo to šťastné obdobie, nakoľko som vôbec netušil, v akom režime žijú moji rodičia, príbuzní i ja. Ten čas mi trval asi od roku 1956 do 1960, keď som prvý krát vstúpil do 1. triedy základnej školy v Seredi a ukončil ju v 9. ročníku.

Na 50-te roky ako tak spomínam. Napríklad keď prišiel do Serede cirkus, zvyčajne český, bolo zvykom že zvieratá z cirkusu promenádovali po meste. Uchvátili ma slony a ľavy a krásne ženy vo farebných šatách, sporo odeté. To boli cirkusantky. V Seredi bol centrom zábavy a kultúry kaštieľ v klasicistickom slohu s arborétovým parkom. Tam chodili moji rodičia na bály, tančovačky a koncerty dobových kapiel.

V rokoch 1957 až 1959 som bol v materskej škôlke. Bola to krásna veľká vila. V záhrade bol dokonca detský bazén 5x5 metrov, jediný v Seredi, nakoľko kúpanie sa odohrávalo na brehoch rieky Váh. Po rokoch som sa dozvedel, že vila, v ktorej som strávil temer tri roky, patrila bohatému sered'skému Židovi Mullerovi, majiteľovi fabriky Perlovka na výrobu žacích strojov. Pri deportáciách židovského obyvateľstva so západného Slovenska bol hlavným zberným táborom práve koncetrák v Seredi. Dodnes sú to posádkové kasárne Slovenskej armády, sú tu cvičení vojaci jednotiek do Afganistanu a Iraku.

Ale vrátim sa k vile, kde bola moja škôlka. Jej majiteľ, Áron Muller, vyletel aj s rodinou komínom niekde v Poľsku. Nám, deťom tejto generácie, ostalo všetko týkajúce sa tejto histórie utajené až do r. 1989. Moja babička Magdaléna síce občas niečo prehodila, avšak stud a tichá hanba Sered'anov, ktorí arizovali židovské majetky, nedovolila, aby deťom vysvetlili roky Slovenského štátu 1939 až 1945.

V roku 1960 až 1969 som sa stal školákom

Jediné, v čom som v tejto deťochenke vynikal, boli predmety fyzika, dejepis, slovenčina, občianska výchova, ako tak chémia a hudobná výchova. Z matematiky, algebry a ruštiny tak na trojku. Telocvik a práce v školskej záhrade som nenávidel. Samozrejme, ak sa dalo, som bliloval. Ešte v 8. triede som si našiel lásku, spolužiačku Lidku. Bola príšerne inteligentná, krásna, samé jedničky. Samozrejme že som nebol jediný borec, v triede po nej páslí ďalší traja.

Boli s toho vzájomné bitky, v ktorý nikto nezvítazil. Lidka nám odišla v roku 1969 s rodičmi do cudziny.

Učítelia ma stále porovnávali s bratom mojej mamy, Vojtechom Mihálikom! Ja som Bélu, ako sme ho v rodine volali, obdivoval i závidel jeho literárnu dokonalosť a cesty do exotických krajín, ako Maova Čína, Japonsko, Castrova Kuba, ZSSR i Stalinovo Gruzínsko a viaceré západné krajiny.

Mal som skôr talent na čítanie dobrodružnej a literárnej fantastiky. Mnohé knihy som čítal v češtine.

Rozhodol som sa odmietat recitovať Bélove básne, čo sme mali vlastne ako povinné čítanie. Keďže sme mali doma do tej doby všetky jeho básnické zbierky a knihy, prečítal som ich. Najviac ma fascinovala básnická zbierka „Trpky“ z roku 1964. Bola to zbierka o vtedajších ženách i mužoch všetkých vekových kategórií, kde boli veršami vyslovené ich trpké životné osudy. Osobne ako 10-ročného ma dojala báseň „Starenky učiteľky“. Trpky vyšli v náklade 30 000 kusov a za týždeň zmizli z pultov.

V piatej triede sme sa začali učiť dejepis. Súduška učiteľka sa volala Kozová. Začala nám vykladať o starých národoch Stredného východu a Egypta. Na druhý deň som priniesol Bibliu, ktorú matka zdedila po svojich rodičoch. Učiteľ skoro skolaboval a ja som musel ísť do riaditeľne, kde mi riaditeľ Koško povedal, že mám zavolať rodičov, nakoľko mám tmársku knihu. Prišiel otec v uniforme a riaditeľovi vysvetlil, že rodinná pamiatka nie je dôvod na pokarhanie žiaka.

V tomto ročníku nám vysvetľovali, ako za kapitalistického Československa chodili deti robotníkov do školy bosé, že mali stále hlad, bola iba päťročná ľudová škola a deti sa na ďalšie školy nedostali. Máme si čtiť súduhu prezidenta Novotného, ktorý sa dnes stará o deti!

Vftalo mi to v hlave, tak som na ďalšiu hodinu doniesol rodinné foto, kde v r. 1934 bola moja mama ako šesťročná v prvej triede v pekných topánkach od Baťu, i kvalitnom oblečení, hoci jej otec bol murárom a mama kuchárkou u boháčov v Trnave. Taktiež som ukázal fotku môjho otca ako osemročného v parádnom oblečení, s koženými topánkami na prvom svätom prijímaní, ktorého rodičia boli roľníci na Liptove. Súduška učiteľka sa rozčúlila a na vysvetlenie som dostal som dvojku z chovania, čo vtedy znamenalo niečo ako Kainovo znamenie.

V siedmej triede som už po čítaní fantastiky začal do veľkého zošita písať pokus o SF. Napadla ma téma Sered' v budúcnosti!

Jednoducho som si vymyslel povedzme virtuálnu budúcnosť i s niektorými technickými vynálezmi, ako prenosný telefón, z ktorého sa dá volať na akúkoľvek vzdialenosť, ktorý bude mať každý človek, autami na vodík, ktoré bude mať každá rodina, s farebnými televízormi na každom rohu ulice a pri každom obchode, i to, že sa Československo dostane do vesmíru.

Dokonca som zauvažoval, že svet bude v „totálnom“ mieri, Sovietsky zväz bude centrom planéty a Moskva hlavným mestom. Bol som zblbnutý. Bol rok 1967. Poznámka k tomu telefónu: v roku 1967 Izrael vyhral 6 dňovú vojnu porazením armád Egypta, Jordánska, Sýrie a Libanonu. Otec ako dôstojník mi vtedy povedal, že Izraelci vyhrali vojnu s nejakými mobilnými telefónmi ktoré mala každá čata vojakov, a vraj vysielacie signály boli maskované ako zavraždovacie zariadenia v púšti, ktoré Arabi nechceli zničiť.

Chcem sa vrátiť k šesťdesiatym rokom 20. storočia, čo sa týka môjho čítania fantastiky. Žiaľ, nenašiel som ani v mojej škole, ani v celej Sereďi nikoho, koho by zaujímala takáto literatúra. Jediný, kto ma ako tak pochopil, bol náš učiteľ fyziky a telocviku, pán Blažek. Tento mladý učiteľ pri hodinách fyziky akceptoval i žiakov, ktorí ho chceli prerušovať. Ja jediný z triedy som mu oponoval. Požiadal ma pred spolužiakmi, aby som mu položil otázku na ktorú on odpovie okamžite. Opýtal som sa, či vie, ako vznikol vesmír. Odpovedal nám, že to nikto nevie. Drzo som odpovedal, že ja viem ako vznikol. Trieda zahučala rehotom a učiteľ Blažek ma požiadal, nech teda odpoviem.

Poznámka: Vtedy už vychádzal mesačník Vesmír, len v češtine a bol dostať vo väčších mestách. Ja som ho našiel blízko, v Trnave. Tam som si prečítal fascinujúci článok o červenom posune najvzdialenejších galaxií. Autorom bol nejaký Hubble. Predpokladal, že vesmír nie je statický, ale sa rozpína, čo potvrdzovalo červené spektrum. Tým prirodzene musel nastať bod, kedy sa začal vesmír rozpínať. Výpočtami zistil, že sa to stalo približne pred 7. miliardami rokov. Čo bolo toho príčinou, článok vo Vesmíre neuviedol.

Teda vraciam sa k tej hodine fyziky. Odrecitoval som učiteľovi voľné znenie článku o červenom spektre posunu vzdialených galaxií, o tom, že vesmír sa rozpína a logicky musel mať začiatok rozpinania. Trieda bola ticho, nechápala, o čom hovorím. Učiteľ Blažek ukončil hodinu a zavolať ma do kabinetu. Povedal mi tieto slová: „Vlado, ja som komunista, tvoj otec je vojak a komunista, nedávaš si pozor na ústa. Mohol by si niekedy zle dopadnúť. Ale ja ťa budem chrániť do konca učenia v tejto škole. A nikdy ma už na hodine nestrápní pred spolužiakmi. O vesmíre a veciach okolo neho sa budeme baviť len my, v tomto kabinete.“

Odtedy sme si s učiteľom Blažkom vymieňali názory na vesmír, fantastickú literatúru a ako sa vyvarovať prílišnej sna-

živosti vo veciach, ktorým spolužiaci nerozumejú. Zapamätal som si temer všetko, len tú snaživosť vo veciach, ktorým ľudia nerozumejú, som si ponechal. Pán Blažek ma ako prvý v Sereďi pochopil. Nikdy mu to nezabudnem.

V roku 1968 niekedy v máji povolili dobrovoľné hodiny ná-

boženskej výchovy, čo bola udalosť nevidaná. Zo zvedavosti som sa na tie hodiny prihlásil, ale rodičom som to nepovedal. Hodiny katolíckeho náboženstva boli dva krát týždenne, po dve hodiny výuky. Viacero liturgických vecí som nechápal. Babička ma naučila Otčenáš, viem ho doteraz odrecitovať v slovenčine, češtine a latinčine. Sereďský farár, ktorý nás vyučoval, sa volal Ján Sokol, budúci arcibiskup, metropolita Slovenska. Jemu som raz položil otázku, či Panna Mária zostala pannou až do neba vstúpenia. Sokol skoro dostal infarkt a vyhnal ma z hodín náboženstva. Nikdy mi nevysvetlil, ako to s Pannou Máriou bolo.

O pár rokov neskôr Ján Sokol pochoval môjho otca za účasti dôstojníkov zo sereďskej posádky. V roku 1973 nebolo možné, aby mal major ČSA cirkevný pohreb. Moja mama v deň otcovej smrti poslala telegram ministrovi obrany ČSSR Martinovi Džúrovi so srdcervúcou žiadosťou o povolenie cirkevného pohrebu a minister súhlasil. Až z dokumentov po otcovi som zistil, že Martin Džúr bol spolužiakom môjho otca na Vojenskej akadémii Vyškov.

Poznámka k rokom ranej mladosti: Mestečku Sereď, kde som vyrastal, panovala klasická malomestská atmosféra. Nedel'né korzárovin, paničky predvádzali najlepšie róby, páni v oblekoch a klobúkoch, deti v bielom. Sereď mala od stredoveku významné postavenie ako strategický bod prechodu armád na východ či sever. Pochodovali tam turecké hordy, napoleonské vojská a nemecké armády, napokon v 1945 ruské a opakovane v 1968 ruské a maďarské.

No vrátim sa k životu mojej mladosti v Sereďi.

Existovali iba malé obchodíky s temer všetkými druhmi tovaru, ktoré dokázalo v tej dobe vyrobiť plánované hospodárstvo. Mali sme tam kino Napred, postavené v roku 1925, kultúrny dom, i hudobnú školu v kaštieli. Bola tam i obecná knižnica kde som nachádzal zázraky. V Sereďi bolo pätnásť hostincov, štyri reštaurácie, tri základné školy, stredná škola a veľký autokemping pri Váhu s plážami, kde sme sa chodili učiť plávať.

V roku 1961 vyletel nielen Gagarin, no v roku 1962 začala i kubánska kríza. Oznámil nám ju Československý rozhlas so slovenským vysielaním. Informoval, že hrozí útok imperialistov na Československo. V tom okamihu začala panika. Ľudia začali nakupovať zásoby múky, soli, zemiakov, cukru a konzervy všetkého druhu. Za tri dni zivali obchody na Slovensku prázdnotou. Nebolo dostať ani cukríky. Až o týždeň ako tak pri-

chádzali nejaké zásoby. Otec ako dôstojník ČSA bol počas kubánskej krízy permanentne v kasárňach, lebo hrozila mobilizácia. V noci doniesol domov vojenské balíčky potravín, ktoré boli pripravené pre mobilizáciu. Osahovali dve konzervy, jednu šunkovo vaječnú, v druhej jablkový pretlak. Ďalej margarín, kocky cigorky a cukru, kocku tvrdého čierneho chleba ktorý sa mal namočiť do vody a nakoniec nožik.

Panika obyvateľstva viedla aj k samovraždám. Bolševické svine nám zamlčovali fakt, že nie je na vine Sovietsky zväz, ale imperialistická Amerika. V roku 1962 sa to upokojilo. No nedostatok potravín bol závažný, v roku 1963 skrachovala tretia päťročnica a prezident Novotný v rozhlase vyhlásil, že se musíme trochu uskromniť. Otec síce ako vojak bol komunistom, no zúril, že neuživí rodinu. Vedel o veciach viac, ale nechcel nás vystrašiť. Len raz mi povedal, že ho komunisti podviedli. V roku 1953 nastala v Československu menová reforma.

Peniaze sa menili do 1000 korún 5 : 1 Kčs novej a nad 3000 korún 50 : 1 Kčs novej.

Čiže všetko obyvateľstvo bolo okradnuté. Moji rodičia mali v Štátnej sporiteľni uložených 150 tisíc korún z pôžičky na stavbu domu. Ožobráčili ich, zo 150 tisíc im v sporiteľni zostali tri tisícky. Navyše bolševické svine žiadali vrátiť pôžičku v novej mene. Takto za Antonína Harmoniky Zápotockého dopadol československý ľud!

Otec im to až do smrti neodpustil. Inak sa diali i zaujímavé veci, na každé Vianoce od roku 1963 až po 1969 som dostával legendárne stavebnice Merkur. Bolo sedem verzií podľa náročnosti zostavenia žeriavu alebo traktora. Merkur č. 7 bol možnou poslednou mechanickou skladačkou, na Vianoce 1968 som dostal Merkur Elektro, čo bol zázrak, kde som pochopil základy elektrického prúdu a napätia.

Slovenský rozhlas, mali sme iba rádio po drôte, každú sobotu o 14.00 vysielal dramatizované hry pre mládež. Nahovorila ich Detská rozhlasová družina s chlapcami a dievčatami, ktorí sa neskôr stali vynikajúcimi hercami. Tieto dramatizované hry sa vysielali pravidelne od roku 1958 až do roku 1990, keď ich nová dramaturgia zrušila. Projekt vydržal 32 rokov a každú sobotu to počúvali deti, mládež i dospelí, asi pol milióna poslucháčov. Dramaturgia bola dokonalá. Vysielali sa len dramatizácie kvalitných kníh, napríklad kompletne dielo Julesa Verna a i Marka Twaina a dramatizácie téměř všetkých českých kníh pre mládež. Nádherné boli ruské dramatizácie kníh o deťoch v 2. svetovej vojne. Bolo to spolu 1700 vysielaní, ktoré som, verte neverte, vypočul všetky.

Otec ako dôstojník armády vtedy v hodnosti majora chcel z jediného syna mať vojaka. Jeho brat Tomáš bol veliteľom Vojenského elektrotechnického učilišťa v Liptovskom Mikuláši. Ja som ako 15 ročný hltal všetku dostupnú SF a môj pacifizmus voči armáde vzrastal. No tatko nepopustil a odcestovali sme v na jar 1969 na pohovory do tej vojenskej školy. Mal som strašnú protekciu, ale všetky testy, okrem intelligenčného, som vyplnil zámerne na nedostatočnú. Aby si o mne nemysleli že som idiot, skúšobný test písania na stroji som napísal štylis-

ticky dokonale. Bola to krátka poviedka o Lidke a bitkách o ňu. Proste úspech s prijatím našťastie pre mňa nenastal. Otec bol taký zúfalý, že so mnou prestal hovoriť. Napriek jeho mlčaniu som mu vysvetľoval rôzne dôvody mojej sabotáže. Nakoniec pochopil, že elektrotechniku môžem študovať i na civilnej škole. A tak sa aj stalo. V roku 1969 som nastúpil do Odborného učilišťa Niklová huta Sered' v odbore prevádzkový elektrikár. I Karel Gott sa učil v Plzni za elektrikára!

Niklová huta bol hutnícky závod, ktorý vyrábala z albánskej rudy elektrochemickým procesom 98%-ne čistý nikel a 99%-ne čistý kobalt. Všetko sa vyvážalo do ZSSR. Takto čistý kobalt používali Sovieti na plášte jadrových zbraní. Túto fabriku s totálne ekologicky nebezpečnou technológiou dal umiestniť do mestečka Sered', ktoré oplývalo najlepšou bonitou zeme južných oblastí Slovenska, komunistický aparátčik, podpredseda slovenskej komunistkej strany František Kubač. Bol rodák zo Sereďe, tak jej venoval danajský dar. Fabrika mala 1700 zamestnancov a dnes je rozobratá do šrotu. Ostalo len niekoľko hál na výrobu plastov a podniková elektrárňa. No hora piatich miliónov ton trosky, takzvaného luženca, je hroznou čiernou dominantou mesta.

Tri roky som sa učil všetky druhy elektrikárskych fíntičiek. S výučným listom som v roku 1972 odišiel do Bratislavy. Tam som začal iný, temer bohémsky život vo víre hlavného mesta.

Moji kozmonauti

Pamätám si, ako 3. novembra 1957 hlásilo rádio, že ZSSR vypustilo raketu so Sputnikom. Jeho zašumené pípanie mi pripínalo piskot kureniec na bábickinom dvore. Potom v škôlke rozhlas po drôte nám deckám oznámil, že Sovietsky zväz vypustil raketu s kabínou, kde bola pripútaná sučka Lajka. Tá sa za niekoľko hodín na obežnej dráhe uvarila, ale to som sa dozvedel až neskôr. Po nej nasledovali sučky Belka a Strelka, ktoré sa napodiv vrátili na Zem. Neskôr tiež oznámili, že USA poslali do vesmíru šimpanza a že imperialisti týrajú zvieratá.

Začiatkom roku 1961 sme si kúpili prvý čiernobiely televízor, Rubín 102. Bol sovietskej výroby. Mal krásne intarzanú drevenú skrinku, nádherné krémové veľké gombíky na prepínanie kanálov a zvuku, dva reproduktory a bol s nevidane veľkou obrazovkou 16 palcov. Navyše v ňom bolo rádio na frekvencie FM, ktoré v ČSSR ešte neboli. Tento televízor mi priniesol neuveriteľný zážitok. 13. apríla 1961 som v ňom uvidel vojaka, ktorý kráčal po obrovskom námestí plnom ľudí, zastavil sa pred nejakou tribúnou, kde hore stáli ometálovaní starí generáli a jeden plešatý chlapík. Komentár bol v ruštine. Sledoval to i môj otec a ten mi vysvetlil, že ten vojak dolu na námestí je prvý sovietsky kozmonaut, major Gagarin, ktorý bol ešte včera, 12. apríla 1961, vo vesmíre. Ten plešatý pán, čo stojí hore na mauzóleu Lenina i s papalášmi, je nejaký Nikita Chruščov. O chvíľu začal tento Chruščov bozkávať kozmonauta.

Bol som z toho udivený. V televízore sa zrazu objavili trochu nejasné zábery štartu rakety a tvár muža v skafandri, ktorý sedel v nejakej kabíne. Mama v kuchyni zapla rádio a zrazu sa ozvala veselá pesnička „Dobrý den, majore Gagarine“.

Táto pesnička sa vysiela denne 20 krát. Toto bolo moje prvé stretnutie s pojmom kozmonaut. Príbeh však pokračoval ďalej. Po Gagarinovi prichádzali ďalší sovietski kozmonauti. Viem, ešte že boli vo vesmíre German Titov, Andrej Nikolajev, Popovič a prvá žena vo vesmíre, pôvodom roľníčka, Valentina Tereškova, ktorá sa vraj pri pristávaní posrala a poblila.

O amerických astronautoch som sa dozvedel iba o Johnovi Glennovi, prvom skutočnom astronautovi USA. Pred ním vyletel Shepard len na balistickú dráhu. O Američanoch sa u nás vedelo strašne málo. V roku 1969 bol môj najúžasnejší zážitok, keď som videl Američanov na Mesiaci. Toto ako zázrakom vysielať československá televízia v dlhých vstupoch asi 5 dní od štartu cez let a pristátie modulu Eagl. Armstrong vystupoval rebríkom na povrch Mesiaca! Ale už o niekoľko mesiacov náš Rubín 102 ukazoval iba sovietske úspechy a nie ich tragédie pri dobývaní vesmíru. Až po štyridsiatke som sa osobne zoznámil s prvým slovenským kozmonautom Ivanom Bellom.

Prišiel do Bratislavy na pozvanie Klubu amatérskych astronómov. Prijemný skromný inteligentný pán.

Moje knihy, ktoré ma zatiahli do ríše SF

V roku 1963 bolo naše školstvo čudné. Bolo ranné vyučovanie a popoludňajšie vyučovanie, vraj je málo tried na toľko školákov. Mne vyšli tie popoludní, to už som bol tretíak.

Na jeseň a v zime sme chodili domov za tmy a nedalo sa s kamarátmi hrať, alebo sa ísť korčuľovať. Keďže som mal dopoludnia voľno, začal som z nudy prezeráť otcovu knižnicu. Nebola síce veľká, taká stovka kníh, väčšinou s vojenskou tematikou a históriou. Ale zrazu som narazil na knihu, ktorú som si nikdy nevšimol. Jej názov bol Planeta tří sluncí. Na obálke mala obrovskú jaštericu, ktorá sa chystala zožrať nejakého chlapa, na pozadí dymili sopky. Začal som listovať a užasol som z obrázkov s neznámou krajinou a ľuďmi v skafandroch. Ilustrácie nakreslil František Škoda a knižku napísal Vladimír Babula. Začal som ju pomaly lúskañ a bol som fascinovaný dejom na planéte Kvarta, kde boli tri slnká Proxymy Centaura. Táto knižka odštartovala moje pátranie po podobných. Dodávam, že Planeta tří sluncí bola poplatná komunistickej ideológii, no to som vtedy netušil.

Keďže sme bývali v Seredi a Trnavu sme mali blízko, začal som navštevovať obe knižnice. Lenže ma pustili len do detského oddelenia, kde nebolo to, čo som tak hľadal. Ale objavil som knihy s nádhernými cudzokrajnými obrázkami. Ich autorom bol mne vtedy neznámy Jules Verne a ilustrácie boli vytvorené technikou rytiny, čo som sa dozvedel až od svojho učiteľa v škole. Vraj to bol nejaký Francúz a Verne tiež. Požičal som si postupne všetky verneovky, ktoré boli pre decká. Navyše začal Slovenský rozhlas každú sobotu o 15.00 vysielať kompletne dramatizácie verneoviek. Bolo ich asi 20 dielov. To

boli šesťdesiate roky a ja som neskôr požiadala slovenský rozhlas, či by som mohol zdigitalizovať tieto verneovky, ktoré boli na magnetofónových pásoch. Onedlho mi oznámili, že sa v archíve nenašli, a neskôr som sa dozvedel, že nejaký bolševický idiot v rozhlase všetko vymazal, nakoľko mu chýbali pásky k inej práci. Ak by som vedel kto to bol, asi by som mu ťažko ublížil!!!

Moje filmy, ktoré ma zatiahli do ríše SF

V sereďskom kine „Napred“ v nedeľu premietali iba detské filmy. Miloval som ruské rozprávky Sadko, Kráľovstvo krivých zrkadiel, Čuk a Gek, Mrázik, ale i české filmy pre deti ako Práce, Cesta do pravěku, Vynález zkázy a dokonca aj nejakú detskú detektívku, tuším Zpívající pudřenka s Martinom Růžkom. Tam som sa učil češtinu.

Po týchto filmoch nám ešte pol hodiny premietali krátke americké grotesky. Chaplina, Friga, Laurela a Hardyho. Nič smiešnejšie sme nevideli a od rehotu nás boleli bruchá.

Jedného dňa roku 1963 premietli sovietsky film Planéta búrok. Žiaľ, zmeškal som ho. Len kamaráti mi povedali že to bolo napínave.

V roku 1964 som s rodičmi odcestoval na prvú spoločnú dovolenku. Keďže otec bol dôstojníkom ČS armády, navštevovali sme len vojenské zotavovne. Prvá, do ktorej som s rodičmi prišiel, bola zotavovňa Bedřichov v Špindlerově mlýně. Vnímal som ju ako obrovskú budovu s dokonalým vybavením. Navyše tam bolo kino s veľkým plátnom, aké som ešte nevidel. Rodiča raz večer šli na spoločenský večierok, ktorý bol mládeži neprístupný, lebo dôstojníci a ich manželky sa okrem pitia a predstavenia pražských kabaretiérov zabávali na vystupovaní tanečníc z pražskej Alhambry, ktoré už ako prvé v ČSSR ukázali, čo je to striptíz. Z toho dôvodu ma rodičia poslali do kina. Absolútne som netušil, čo deckám premietnu. Záves sa odtiahol a po Československom týždenníku začal čiernobiely film, ktorý ma dostal. V úvodnom obraze letela čiernym vesmírom kozmická loď. Bola to Ikarie XB-1, legenda českého sf filmu. Režisér Jindřich Polák podľa námety knihy Stanislaw Lema K mrakom Magellannovým natočil na tú dobu revolučný film.

Ikarie XB-1 ma tak fascinovala, že som v noci nemohol spať. Bol som desaťročný, ešte s hlúpyim mozočkom, ale videl som niečo, čo ma priviedlo ešte viac k fantastike.

V roku 1972, niekedy v máji, som sa z Rudého práva, jedného českého denníku v Seredi, dozvedel program pražských kín. V kine Alfa mali uviesť film 2001 Vesmírna odysea. Ten názov ma fascinoval. Mal som 17 rokov a o A. C. Clarkovi som tušil len málo. Musím to vidieť za každú cenu!

V Prahe som už bol v rokoch 1965 a 1968 v pionierskom tábore Ministerstva obrany. Roku 1968 sme pricestovali 19. augusta 1968. Do invázie zostávali 2 dni. Bývali sme neďale-

ko Ruzyně a 20. augusta okolo polnoci nás zobudilo strašné ryčanie, piskot a hluk. Mysleli sme, že je zemetrasenie. Netušili sme, že na letisku pristávajú stovky lietadiel s ruskými divíziami. V prvej chvíli i naši vedúci tábora mysleli, že je to napadnutie od NATO a že sú to Nemci. Všetci sme mali vtedy napriek Pražskej jari hlavy zmagorené propagandou a strašením o útok zo Západu. Ráno sme sa dozvedeli, že útok dorazil z opačnej strany, od našich bývalých osloboditeľov. Prázdniny sa nám predĺžili až do 11. septembra 1968. Československá armáda nás odviezla a skryla v Čakoviciach u Prahy vo svojich priestoroch. To boli predchádzajúce epizódy mojich pražských návštev.

Jednoducho som sa teda rozhodol v máji 1972 pricestovať do matičky na Vltave len a len pre 2001 Vesmírnu Oddysseu! Alfa bola tuším vtedy najlepšie pražské kino s obrovským plátnom. Vstupenka stála 18 korún.

Môj zážitok s filmom sa nedá opísať. Na projekcii v pracovný deň dopoludnia mnoho divákov nebolo. Vybral som si miesto na balkóne, kde som bol sám. Úvodná scéna s l'udoopmi s hudbou R. Strausa, Zahratustra, bola tak úžasná, že som zatlieskal. Strih do kozmu na točiacu sa kruhovú základňu s ďalšou Straussovou hudbou, Na krásnom modrom Dunaji. Ďalší potlesk. Počítač Hall 9000, ktorý sa postupne vzbúril proti posádke, expresionistické scény s farebnými efektami... A záver so zostarnutým veliteľom vo virtuálnom paláci v hráškovom zeleni! Jednoducho film, ktorý už nik s takouto emóciou nenatočí. Kubrick okrem Odyssey natočil podľa môjho názoru najlepšie filmy, Mechanický pomaranč, Dr. Strangelove, alebo Ako som sa naučil milovať bombu a Apokalypsa New.

V roku 1982 v prvom bratislavskom panoramatickom kine YMCA, vtedy Dukla, uviedli bez reklamy film, o ktorom sa v Bratislave rozšírili informácie, že sa jedná o nejaký dokonalý horor. Horory neznášam, iba Psycho, ale s kamarátmi sme sa tam dostali. V natriekanom kine 500 nadržaných ľudí čakalo, čo to bude.

Bol to film ALIEN, čiže Votrelec.

Poviem niečo len o atmosfére v sále. Pri prvých metroch filmu zaznela tajomná hudba a v čiernote vesmíru sa objavilo Nostromo. Nasledovalo zobudenie posádky, medzi nimi úžasná Sigurney, ktorú sme ešte nevideli, počítač Matka ich informoval o niečom na planéte, raketoplán pristál s výsadbou a vtedy som pochopil, že to nebude sranda. Výkriky hrôzy za-

zneli pri scéne ako sa prisal zárodok na prilbu obeť najmä od ženského publika. To sme ešte netušili že nastane posledná večera a z brucha vylezie niečo strašné. Diváci vrešali hrôzou, niektoľko žien odpadlo. Film gradoval vo vraždiacich scénach v temer gotickom interiéri Nostroma. Giger je génius! Samozrejme na konci filmu, keď krásna štabajzna Sigurney dokázala potvoru vystreliť do vákuu, sa napätie dalo kráčať. Pri odchode z kina sme mlčali a išli na pivo, kde sme rozoberali dej. Votrelec sa zázrakom dostal do kín tak skoro po natočení a stal s najúspešnejším filmom toho roku.

Poznámka k šesťdesiatym rokom 20. storočia

Vzpomínam na príhody, ktoré ma ako tak naučili poznať veci, ktoré som v ďalších rokoch uplatnil. Moja babička v Seredi mala pri svojom domčeku i veľkú ovocnú záhradu, knižnicu s knihami ktoré dostal alebo kúpil jej syn Vojtech Mihálik, kým žil v Seredi. Babička mala aj kvalitné rádio Grundig z roku 1949, ktoré dostala po smrti manžela Františka Mihálika od Obecného úradu, na návrh Vojenských vyslúžencov. Dedo Mihálik mal dve významenia z 1. svetovej vojny. No k tomu 5 lampovému (elektrónky) rádiu: Malo dva rozsahy stredných vln, šesť rozsahov krátkych vln a dve dlhé vlny. Na stredných vlnách sa vysielal československý rozhlas, teda Slovenský rozhlas v Bratislave. Stredné vlny chytili i signály rádií Rakúska, Nemecka, Pražský rozhlas, Poľsko. V noci tých staníc pribúdalo. Na stredných vlnách som našiel raz večer na jeseň 1964, stanicu Hlas Ameriky. Sprvu som bol prekvapený že rozprávali česky i slovensky. Informácie ktoré som počul, ma trochu vydesili. Československo je vtedy v ekonomickej kríze a obyvateľstvo má nedostatok potravín i iného tovaru. Babičky som sa spýtal, či máme nedostatok potravín. Po chvíli mi povedala, že nedostať cukor, zemiaky, zeleninu a ovocie, chýba i mäso. Nákupy sa riešili v blízkych dedinách pri Seredi, kde sa dali kúpiť vajcia, klobásky, med, zemiaky a všetko možné z ovocia a zeleniny.

Ľudia začali hovoriť, že na vine je vláda a prezident Novotný.

Neveril som, že taký krásny človek, čo nám visel v každej triede našej školy, dokáže takto postihovať obyvateľstvo. V škole nám tliklo do hláv lásku k ZSSR a k KSČ, vtedy nič lepšie na svete nie je.

No vrátim sa k tomu rádiu u babičky. Najradšej som točil gombíkmi na krátkych vlnách. Po zotmení boli počuť stanice s cudzími jazykmi a tajomnou exotickou hudbou. Niektoré stanice chrčali, že nebolo rozumieť. Postupne som sa dozvedel, že Slobodná Európa je rušená, ale vždy sa dá chytiť čistý zvuk na iných frekvenciách krátkych vln. Túto stanicu som začal počúvať najviac pre neobvyklú hudbu, vtedy rokenrol.

Na stredných vlnách som potom našiel len večer a v noci Rádio Luxemburg. Bola to prvá beatová a rocková stanica. Tie informácie som však nepovedal nikomu, ani rodičom, ani v škole. A onedlho som u starších chlapcov začul, že oni počúvajú len Laxika a Slobodku. Tak som sa postupne dozvedel, že toto počúvajú mnohí mladí ľudia v celom Československu a nik to neruší.

Moja púť životom a SF, diel 2.

V roku 1972 presne 9. augusta na moje 18. narodeniny som sa rozhodol odísť do Bratislavy. Čítil som že v mojej Sere- di by som sa neuplatnil nielen v práci elektrikára, ale najviac mi chýbali ľudia, s ktorými by som diskutoval o veciach literatúry a vesmíru. V Bratislave som mal niekoľko známych a obtefo- noval som ich ohľadne nejakej lepšej práce. Ozval sa mi jeden z nich a ponúkol mi prácu vo filmových ateliéroch Koliby v Bra- tislave ako rekvizitára. 9. augusta 1972 som sa prihlásil v ate- liéroch. Vysvitlo, že miesto rekvizitára je už obsadené. Ponúkli mi takzvané šteky vo filmoch, ktoré sa točili i pre televíziu. Na- vyše som mal skúsenosť s filmovaním. Ako prvák som dostal malú úlohu v budovateľskom filme Pri pochode sa nespieva. Film bol o budovateľoch Niklovej huty Sereď a ich osobných rodinných drámach. Hral som syna hlavného hrdinu. Réžiu mal František Kudláč, profesiou výtvarník a divadelný režisér. Po príchode do Bratislavy som sa zoznámil i s jeho synom Ferom Kudláčom, pozdnejšie akademickým maliarom, absolventom pražskej AVU. Stal sa mojím trvalým priateľom.

Práca na Kolibe ma bavila, no bol to neprávi- delný zárobok. V auguste 1973 som nastúpil do rafinérie Slovnaft ako prevádzkový elektrikár. Postupne som popri zamestnaní vyštudoval elektrotechniku na bratislavskej SPŠE. Sovnaft sa stal mojím osudom na 20. rokov. Postupoval som v pozíciách, až som predbehol ostrieľaných matadorov. Ako 25. ročný som mal najvyšší pla- tový výmer medzi starými elektrikármi, ktorí pracovali ešte v Američanmi zbombardovanej rafinérii APOLLO. Nový Slovnaft sa začal stavať v roku 1956 a rozširoval sa postupne od rafinérie a reformingov po petroche- mické a plastové prevádzky. V čase keď som prišiel do Slo- vnaftu mal podnik 7500 zamestnancov a plochu 600 hektárov. Slovnaft bol silnou komunistickou základňou. Majstri, vedúci prevádzok, administratíva a riaditeľstvo boli komunisti. I mno- hí inžinieri, z donútenia, aby mohli vykonávať svoje profesie po štúdiu vysokých škôl. Ja osobne som nebol a nechcel byť čle- nom KSS. Napodiv som postupoval v hierarchii elektrikárov. Pochopiteľne matadori závideli a ohovárali, no bol som lepší a rýchlejší v práci než tí boľševickí zaprdenci.

V roku 1974 som si v Slovnafte našiel doživotnú manželku Evičku. Pracovala ako laborantka prevádzok motorových ole- jov. Keďže som tam robil i servis meracích prístrojov, často som musel navštevovať asi 20 podnikových laboratórií. Na tých olejoch som stretol čiernovlasú dievčinu, až ma pri srdci pichlo. Nedal som nič najavo, s Evičkou som sa porozprával a pozval som ju do kina. Súhlasila. 7.6.1975. som sa oženil s Evou v Bratislave civilným sobášom. Naša svadba bola malá ale kvalitná, svadbili sme v novom reštauračno-zábavnom za- riadení Smichovský dvor. Najbližší príbuzní, najbližší kamaráti, 15 osôb. Svadobnú noc som nemal, lebo Evička rozhodla, že musím ísť oslavovať s kamarátmi a ona bude oslavovať s rodi- nou. Dala mi tisíc korún, čo bol vtedy veľký peniaz, tak sme za- šli do legendárnej vinárne Veľkí Františkáni.

Prišli i ďalší kamaráti a slávili sme až do rána, zostalo mi i na taxík. V tom čase sme obaja bývali v hotelových ubytovni- ach Slovnaftu oddelene, kapacita všetkých bola 6000 miest s dvojbunkami, kuchynkou a WC so sprchou.

Na prízemí boli jedálne. Raňajky 15.- Kčs, obed 20.- Kčs, ve- čera 15.- Kčs. Moja vtedajšia mzda bola 1950.- Kčs čistého a Evina 1700.- Kčs čistého. Radosť žiť.

Slovnaft nám ako svadobný dar dal do prenájmu nový jed- noizbový byt s vybavením. Konečne spoločný život. Dodávam, že v tých rokoch sa začala budovať nová petrochemia pre ďal- ších 1500 zamestnancov. Byty v Slovnafte boli vlastne pre každého, kto chcel nové bývanie.

Žili sme teda na menšom sídlisku Dolné Hony asi dva kilo- metre od Slovnaftu. Do toho malého bytiku som si priviezol z pôrodnice dcéru Tatianu a o dva roky neskôr i syna Radoslava. Netrpeli sme núdzou, no predsa len dve deti boli i na tú dobu relatívne drahý špás. Vtedy boli mladomanželské pôžičky 30 000.- Kčs. Z toho sa dal zariadiť byt i kúpiť elektrické spot- rebiče.

1. apríla 1978 Eva vyhrala v Športke 2. poradie, 38 000.- Kčs. Boli to peniaze, ktoré nám zoslala Vyššia moc.

Ale postihla nás za to veľmi zlá daň. O týždeň po tej výhre bolo veľmi studené a veterné počasie. Eva išla von s deťmi a dostala obojstranný zápal pľúc s následným pneumotoraxom, to znamenalo zrútenie pľúcnych vakov a dusenie. Evičku previe- zli na kliniku respiračných chorôb v Podunaj- ských Biskupiciach. Bol som sám s dvomi deťmi.

Eva bola neskôr prevezená do Taranskej Poli- anky do liečebného ústavu a ostala tam štyri mesi- ace. Považoval som to za tragédiu. Ja som totiž pracoval v troj- smennej prevádzke neustále, piatky, sviatky. Ako zabezpečiť deti? Zo Sereďe prišla síce moja mama, no skúsenosť s tak ma- lými deťmi nemala už viac ako 20 rokov. Ja som musel v práci prejsť na denné smeny, čo znamenalo aj nižší príjem, Eva nepra- covala a výhra sa za tie štyri mesiace rozkotúľala. Táni a Radko- vi som musel vybaviť jasle a škôlku. Mama po mesiaci odišla, nakoľko ako krajčírka zanedbávala svojich 150 zákazníčok. Tak som zas ostal na všetko sám. No našťastie sme to prežili, Eva sa vrátila zdravá a plná energie. Opäť som sa vrátil k svojej práci v Slovnafte.

Ako som v Slovnafte našiel scifistov.

V roku 1979 som sa vrátil po Evinej chorobe do práce a za- čal pracovať na centrálnej elektroúdržbe v trojsmennej pre- vádzke. Takáto práca bola omnoho viac honorovaná než den- né smeny. Robil som to len pre obživu rodiny. No táto práca mi priniesla konečne stretnutie s fanúšikmi SF. Počas nočnej smeny bola mojou povinnosťou fyzická kontrola všetkých roz- vodných staníc elektrickej energie pre výrobné a podporné prevádzky. Tých staníc bolo asi 30, s vysokým napätím prie- myslových rozvodov. Boli tam nielen rozvádzače, ale i trans- formátory pre nižšie napätia systému výroby. Po kontrole som sa zastavil vo velíne príslušnej prevádzky podpísať protokol o čase kontroly.

K tomu dodám, že pri nepretržitej prevádzke napríklad etylénovej výrobne, kde sú vysoké kolóny s teplotami nad 300 stupňov a tlaky v systémoch desiatky atmosfér horľavín a plynov, by výpadok energie v elektrickej rozvodni spôsobil ťažkú haváriu. Všetky médiá v systéme by sa museli vypustiť do poľných horákov. Škody by sa i s ohľadom na vtedajšie ceny vyšplhali na milióny korún. Opakovaný nábeh do pôvodného stavu trvá 24 hodín. Preto tie pravidelné kontroly rozvodní.

Takže keď som sa zastavil vo veľine podpísať protokol, trochu som si pokecal s operátormi. Vo veľkých prevádzkach bolo na nočnej smene 5 operátorov a ďalší piati strojníci vonkajšej obsluhy. Raz som našiel chalana, ktorý čítal poľskú SF, Konrada Fialkowskeho, tuším to boli poviedky. Okamžite som ho oslovil, že ja i čítam podobné knižky. Pochválil sa, že má doma už sto kníh podobnej tematiky. Tak sme si ich začali vymieňať i vzájomne požičiavať.

Bol to Roman Ševčík, ktorý mi odporučil ďalších známych. Našlo sa nás asi sedem, vrátane budúceho výtvarníka a spoluzakladateľa SF klubu Sféra, Ivana Kováčika. Ďalšími z prvých boli Ľubo Jung, Dušan Kostovský, Vlado Kvasnica.

Bratislavských scifistov som postupne začal spoznávať v hospodách. V Bratislave nebol žiaden fandom ani klub. V máji roku 1984 otvorili najväčšiu hospodu na Slovensku v centre Bratislavy na Cintorínskej ulici. Oficiálne sa volala Stará sladovňa, no okamžite sa jej začalo hovoriť Mamut, lebo v novinách vyšiel kritický článok, kde jej nedostatky nazvali mamutími problémami. Sedelo to i preto, lebo v nej bolo 1600 miest. V suterénnom výčape a reštaurácii Budvar 500, na prízemí v reštaurácii a výčapoch Prazdroja, Gambrina a slovenských pív 600, na prvom poschodí 600 miest pre Zlatý Bažant plus reštauráciu, na nádvorí bol gril so 400 miestami a aj tu a čapoval Budvar.

V tomto zariadení som pri Budvare postupne našiel Paľa Melichárka, Petra Uličného, Igora Koleka, Vlada Sagmeistera – psychotronika, Ďura Maxona, Miloša Ščepku, Ľuba Šebestu. Pri našom stole bolo 12 miest a sedeli tam i umelci ako Fero Kudláč – akademický maliar, Vlado Balco – režisér, hudobníci, herci, jednoducho bohémstva svoloč. Paľo Melichárek, bývalý detský herec, podobne ako Tomáš Holý, hral v mnohých filmoch. No nakoniec zakotvil na Bratislavskom letisku v pozícii riadenia letovej prevádzky, pozor to nie je veža, to sú ľudia ktorí riadia letové hladiny a letecké križovatky nad Slovenskom i Rakúskom. Paľo Melichárek a Peter Uličný mi oznámili, že v Pardubiach sa koná celoštátne stretnutie fanúšikov SF Parcon. My na Slovensku sme sa to dozvedeli až roku 1984, čiže prvé dva ročníky sme nič netušiac zmeškali. Parcony v Pardubiach sme navštívili ešte v rokoch 1984 a 1986. V roku 1987 bol iba jednodenný v Prahe. Ja som osobne ešte navštívil Parcony 1988 Ostrava, 1989 Olomouc, 1990 moje entré Parcon Bratislava, 1991 Košice, 1992 opakovane Ostrava, 1993 Šumperk, môj najlepší zážitok, 1994 Banská Bystrica, 1995 Ústí nad Labem a 1997 Spišská Nová Ves. To bolo moje

posledné parkoňácke stretnutie, medzi tým, pochopiteľne, Dracony Brno a Tatracony Čingov. Nejaké tie pražské stretnutia dinosaurov, niečo u Jirkovských v Plzni a stretnutia u Frantu Moravce i s poradami fandomu. Roky 1984 až 1999 vo mne zanechali zážitky, na ktoré nezabudnem do mojich posledných chvíľ. Fantastickí ľudia, bohatierske pitky, diskusie a stovky obdivuhodných aktivistov a autorov.

Samostatnou kapitolou je Cena Gustáva Maurícia Reusa.

Skúšam si spomenúť na osobnosti ktoré ma ovplyvnili, alebo niečo naučili. Okrem mojej rodiny zmienim najprv Slovákov, ktorí pre mňa niečo znamenali i niečo pokazili.

Z fandomu Slovenska nemám mnoho osobností, dodnes si vážim a uznávam napríklad Mia Bútoru, neúnavného organizátora Tatraconov a dobrého kamaráta, intelektuála Ondreja Herca, ktorý celý aktívny život venoval teórii fantastiky, Vlada Sagmeistera, psychotronika, scifistu a dnes majiteľa súkromnej televízie, Ďura Maxona, vynikajúceho airbrushistu a inteligentného diskutéra, Heňu Halgóciiovú, ktorá dodnes vedie obchody so SF literatúrou a PC game, Andreja Ferka i viacerých slovenských autorov.

Ďalej sú to priaznivci SF Peter Uličný, novinár ktorý propagoval SF v médiách i s Milošom Ščepkom, Juro Toman, talent na hard sociálnu SF (to som mu vymyslel ja), Eva Kováčová, autorka mnohých básnických zbierok a zanietaná fanúšička SF, Alexandra Pavelková, ktorá vyrástla v cene GR na vynikajúcu autorku fantastiky a viacerí Bystričania, najmä Ondrej Krug. Košice s Martinom Šimonom Schusterom, ktorý dodnes funguje ale ja som ho považoval i za veselého východniara, trochu oplašeného, s istou dávkou megalománie, ale organizátora par excelenc, skoro ako ja. Ostatok Slovenska neuvádzam, už nepoznám novú generáciu a stará ma neoslovia. Chcem sa trochu vysloviť o vzťahu k Petrovi Pavelkovi. Uznávam ho ako kvalitného človeka ktorý mi mnohokrát pomohol i v organizácii Parcon 90' BA. Žiaľ začiatok kapitalizmu na Slovensku sa prejavil i medzi scifistami. Jaro Plvan s Petrom Pavelkom otvorili v roku 1991 prvé kníhkupectvo SF a fantasy na Slovensku Arakis v Bratislave. Onedlho nastala medzi nimi nejaká animozita, samozrejme pre náklady a malé zisky. Arrakis vydržal niekoľko mesiacov, s Plvanom sa Peter rozišiel. Osobne som sa pokúšal nejakú pomôcť, no nadarmo. Netuším, z akej príčiny ma Peter Pavelko začal ignorovať, dokonca neznášať. Do Parconu v Spišskej Novej Vsi, som sa s ním pokúšal nejako zbližiť, žiaľ nadarmo. Prisahám, že do roku 2009 som netušil že Peter je, povedzme, inak orientovaný.

Myslím, že z ich konfliktu s Arrakisom najviac získala Heňa Galgóciiová, ktorá do dnešného dňa úspešne prevádzkuje niekoľko predajní SF a Game, a ja si ju nesmierne vážim.

Dodávam, že veľmi obdivujem húževnatosť Ivana Al'akšu, zakladateľa časopisu Fantázia. Nik na Slovensku ich nedokázal prekonať.

Vlado Srpoň

Pokračování přístě

Z deníku BB (část osmnáctá) Lékař či mlékař: kdo je víc?

(BB = Blbá Blondýna = mimikry ženy středního věku, úspěšně zabírající zejména v pražském dopravním provozu a při komunikaci s muži obecně)

Můj lékař je můj bůh. Má bílý plášť, práce je pro něj posláním a umí zázraky. Studoval dlouhá léta a stále se musí vzdělávat, přespává v práci a přesčasy nemá zaplacené. Selže-li, přijdu v lepším případě o oko a v horším o život. Můj lékař by chtěl více peněz a lepší systém. Chápu ho – má přece velkou odpovědnost o mé zdraví a nikdy nesmí chybovat. Navíc kdo z nás by stál o práci s krví, smrt, bolesti a výkaly?

Můj učitel je můj vzor. Má křídu, práce je pro něj posláním, všechno ví, a co ví, to mě naučí, ve škole dožene, co mí rodiče zanedbali. Studoval dlouhá léta a stále se musí vzdělávat, doma opravuje sešity a přesčasy nemá zaplacené. Selže-li, nenačím se v lepším případě čist a v horším počítat peníze. Můj učitel by chtěl víc peněz a lepší systém. Chápu ho – má přece odpovědnost za mé vzdělání a nesmí vztáhnout ruku na dítě. Navíc kdo z nás by chtěl umravňovat stádo dospívajících?

Můj soudce je moje právo a má spravedlnost. Má talár, umí prokouknout lháře, najít důkazy a neprosvihnout lhůty. Studoval dlouhá léta a stále se musí učit nové, lepší zákony. Spisy si nosí domů a přesčasy nemá zaplacené. Selže-li, přijdu v lepším případě o peníze a v horším o svobodu nebo o dítě. Můj soudce by chtěl víc peněz a lepší systém. Chápu ho – má přece odpovědnost za mé právo a nikdy nesmí chybovat. Navíc kdo z nás by chtěl soudit vrahy a nechat se pak kritizovat v médiích?

Můj policista je můj ochránce. Má uniformu a nesmí se bát. Studoval a stále se učí předpisy, udržuje fyzickou kondici.

V noci chodí na obhlídky a přesčasy nemá zaplacené. Selže-li, v lepším případě nechytne zloděje a v horším přijde o život. Můj policista by chtěl víc peněz a lepší systém. Chápu ho – má přece odpovědnost za mou ochranu a nesmí udělat chybu. Navíc kdo z nás by chtěl zatýkat ukrajinskou mafii a vzdorovat policejním vtípům?

Můj metař je můj čistič. Nosí montérky a pracuje na ulici. V dešti, v zimě uklízí chodníky a cesty. Selže-li, budu zakopávat o odpadky. Můj metař by chtěl víc peněz a lepší systém. Chápu ho – má přece odpovědnost za čistotu ulice. Navíc kdo z nás by chtěl uklízet smetí?

Má asistentka je moje spása. Chci, aby pro ni byla práce posláním. Po večerech se učí nový účetní systém, běžně jí volám domů a přesčasy jí nikdo nezaplátí. Selže-li, přijdu o zakázky, zapomenu na manželovy narozeniny a dítě přenocuje ve školce. Moje sekretářka by uvítala více peněz. Jako každý. Jako vy i já. V práci trávíme třetinu života – bylo by fajn, kdyby byla posláním. Není-li, je to práce jako každá jiná. Přetíženě soudní tajemnice i utahané státní úřednice by mohly vyprávět.

Pro zbylé dvě třetiny života potřebujeme lékaře jako mlékaře, učitele jako velitele, právníky stejně jako lakýrny. Lékaři mohou mít pravdu, ale nežijí tu sami a jejich prostředky jsou zničující. Je moudré začít se hádat, kdo je víc? Zda lékárník nebo továrník, sanifák nebo nádražák, prodavač nebo natěrač. Už se těším na budoucí válku mezi povoláními doprovázenou výhrůžkami profesních skupin O skvělé náladě v každé nemocnici si už dnes nechte vyprávět. Od sestřiček stejně jako mediček.

Vaše Blbá Blondýna

Daniela Kovářová

The Big Bang Theory v říši čísel

Sheldon: Které číslo je nejlepší?

A jen tak mimochodem, existuje pouze jedna správná odpověď.

Rajesh: 5 318 008?

Sheldon: Špatně. Nejlepším číslem je 73. Asi jste zvědaví proč.

Všichni sborem: Ne.

Sheldon: V pohodě. 73 je 21. prvočíslo.

Jeho zrcadlový obraz, 37, je 12. prvočíslo a jeho zrcadlový obraz, 21, je výsledkem vynásobení – držte si klobouky – sedmičky a trojky. Tak co? Měl jsem pravdu?

Všichni ostatní sborem: Jasně.

Leonard: 73 je Chuck Norris mezi čísly.

Sheldon: To by si Chuck Norris přál.

V binárním kódu je 73 palindrom, 1001001, pozpátku pak 1001001, což je přesně to samé.

Když řekneš pozpátku Chuck Norris, dostaneš jen „Sirron Kcuhc“.

Rajesh: A jen pro informaci, když na kalkulačce napíšeš 5 318 008 a otočíš ji, dostaneš „BOOBIES“.

Wolowitz k L.: Už chápeš, proč s námi dnes holky nechtěly jíst?

Smrad'oši ve vesmíru

Tak jsem se dočetla, že na Mars poletí samí muži. Tedy přesně jde o simulovaný let k Marsu, projekt Evropské kosmické agentury a ruské akademie věd, kdy bude šest mužů žít rok a půl v dokonalé simulaci vesmírné výpravy.

Důvod, proč v experimentu nejsou zařazeny ženy, prý není vůbec sexistický: ženy spotřebují mnohem víc vody než muži, protože se víc myjí a všechna voda se nedá zrecyklovat.

To vyvolává řadu otázek. Poletí někdy v budoucnu na Mars smrad'oši? Chybí v dobrodružných sci-fi (a také v dobrodružných příbězích o cestovatelích, dobyvatelích a objevitelích) onen zatuchlý bezdomovecký odér starého, bakteriemi rozloženého potu a nepraného prádla? Měli bychom si ho tam všude domyslet?

– Zrovna teď jsem byla na Designbloku, kde je vystaven byt budoucnosti. Bez koupelny, protože voda prý bude tak vzácná, že se nebudeme vůbec mýt. Hm. Proč mám takový pocit, že tyhle eklaftní vize nevytvářejí ženy, ale muži, kteří už mají dost současného civilizačního tlaku na to, aby byli pořád přijatelně čistí?

Ano, ženy se asi víc myjí a nechťejí páchnout, ale je jisté, že to platí úplně univerzálně? Nenašly by se odvážné adeptky astronautického povolání, které by pomocí hormonálních pilulek anulovaly menstruaci (což dnešní ženy stejně běžně dělají) a v zájmu vědy by se myly stejně často jako jejich mužské protějšky? Navíc: ženy jsou přece drobnější, mají méně intenzivní metabolismus a spotřebují mnohem méně jídla a kyslíku. (Je známo, že Gagarin taky nebyl žádný obr.) Vážně to nevyváží jejich vyšší spotřebu vody na hygienu?

Nemohu si pomoci a stejně za tím vidím když ne sexismus, tedy určitě onen pradávný archetyp vysílání odvážných mladých mužů na daleké výpravy, zatímco jejich družky je očekávaly doma. Sociobiologicky formulováno – kmen investuje své postradatelné mladé samečky do riskantních podniků, zatímco své samičky, důležité pro další reprodukci, si chrání.

Kdybychom se totiž neřídili archetypy, ale čistě jen logikou a praktičností, museli bychom vysílat do vesmíru trpaslíky s poruchou růstového hormonu (spotřebují míň úplně všeho), kastráty (mají nižší metabolismus a nejsou tak konfliktní) a kanibaly (kdyby bylo nejhůř, snědli by některého člena posádky). Což tímto navrhuji pro další podobný experiment.

Eva Hauserová

Ig Nobel Prizes vyhlášena

Ceny uděluje časopis *Annals of Improbable Research* (Analýzy nepravděpodobného výzkumu). Letos pořadatelé vybírali ze 7000 nominací rozdělených do deseti kategorií.

INŽENÝRSTVÍ – Karina Acevedová-Whitehouseová, Agnes Rochová-Gosselinová a Diane Gendronová za vývoj metody sběru velrybího hlenu pomocí dálkově ovládané helikoptéry.

MEDICÍNA – Simon Rietveld a Ilja van Beest z Tilburské univerzity za průzkum léčby astmatu pomocí horské dráhy.

DOPRAVNÍ PLÁNOVÁNÍ – Tošijuki Nakagaki a jeho kolegové z univerzity v japonském Hakodate za využití mikroorganismu zvaného hlenky při hledání optimálních cest pro železnici.

FYZIKA – Lianne Parkinová, Sheilla Williamsová a Patricia Priestová z novozélandské Otažské univerzity za důkaz, že ponožky navlečené přes boty pomáhají zabránit uklouznutí na ledu.

MÍR – Richard Stephens, John Atkins a Andrew Kingston z Keelské univerzity za potvrzení toho, že nadávky přinášejí úlevu od bolesti.

VEŘEJNÉ ZDRAVÍ – Manuel Barbeito, Charles Mathews a Larry Taylor z vojenského institutu Fort Detrick v Marylandu za důkaz, že mikrobi se více drží vousatých vědců.

EKONOMIE – šéfové firem Goldman Sachs, AIG, Lehman Brothers, Bear Stearns, Merrill Lynch a Magnetar za vytvoření a propagaci nových způsobů investování, které maximalizují finanční zisk a minimalizují finanční riziko.

CHEMIE – Eric Adams z Massachusettského technologického institutu, Scott Socolofsky z Texaské zemědělské a technické univerzity a Stephen Masutani z Havajské univerzity, kteří vrátili starý názor, že se ropa nemísí s vodou.

MANAGEMENT – Alessandro Pluchino, Andrea Rapisarda a Cesare Garofalo z Katánské univerzity, kteří matematicky prokázali, že organizace jsou efektivnější, pokud zaměstnance povyšují náhodně.

BIOLOGIE – Li-piao Čang a jeho kolegové z Entomologického ústavu provincie Kuang-tung a Gareth Jones z Bristolské univerzity za vědecké zdokumentování orálního sexu u kaloňů.

o draku v lidské duši

Jedno z nejtýpčtějších schémat heroických příběhů líčí, jak se mladý/nezkušený/ slabý/nešikovný hrdina dostane do jiného prostředí, aby čelil osudové výzvě a zocelil se. Ve fantastice se obvykle propadne (přeneseně i doopravdy) do magické říše, na cizí planetu nebo alternativní či paralelní verzi zeměkoule. Tento námět také pro svůj obsáhlý román *Zlá doba pro draky* využili Sergej Lukjaněnko a Nik Perumov: úžasně si s ním vyhráli.

Nezáleží na tom, jestli se spoluautoři liší literárním zaměřením a dikcí, pokud jsou schopni tvůrčí kompatibility – obvykle bývají, jinak by vůbec nedokázali knihu dokončit... Zpravidla vzniká dílo přinejmenším nad hranicí průměru. Jestliže jsou dobrými spisovateli – Lukjaněnko a Perumov ve svém žánru patří do ruské literární špičky – je samozřejmé, že výsledný text stylově vybrousí a sjednotí. Oba autoři prokazují bohatou imaginaci a schopnost střídát témata. Lukjaněnko je u nás vydáván často a nepíše pouze sci-fi. Český čtenář se setkává poprvé s Perumovem, jehož próza se naopak neomezuje na tolkievovské varianty, jak objasňují precizní medailonky na konci knihy.

Některých knih se čas netkne, jindy jim lehce uškodí. *Zlá doba pro draky* vznikala v polovině devadesátých let 20. století, rozkvětu fantasy a larpů v Rusku: je to na ní znát v tom dobrém i méně pozitivním významu. Při jisté inflaci námětů se fantastika uchyluje ke dvěma stěžejním směrům: klasické vzorce, případně doplněné o propracovanou psychologii, nezvyklé prostředí, naturalistické zobrazení – a snahu o neobvyklé, originální pojetí, leckdy na hranici subžánru. Lukjaněnko a Perumov sesypali na stůl nejružnější stereotypy, modely, figury, rekvizity... aby je aktualizovali, posunuli do groteskních souvislostí moderního života. Tento atraktivní postup zvolil Vasilij Šukšin ve snad první sovětské fantasy, povídce *Hodina zázraků*.

Díky průletu univerzem fantastična *Zlá doba* připomíná obložený chlebiček, příběhem ústřední postavy protknutý jako párátkem. Tvůrci na něj naskládali Středosvět bájných bytostí včetně elfů a trpaslíků, co mají pod palcem elektřinu a páru, soupeřících klanů zvěromágů a čarodějů vládnoucích živlům; radikálně magický a agresivní svět tajemně božských Přirozených; a naši realitu, zvanou Rubní strana, z níž se ovšem rekrutuje nejeden excentrický obyvatel Středosvěta.

Není chybou autorů, že dnes už působí leckterý motiv z jejich knihy povědomě. Animovaný seriál *Avatar – poslední vládce větru* představuje soupeřící mágy čtyř živlů (2005). V Gaimanovu *Nikdykde* (1996) se shoduje úvodní příchod zraněné dívky a fantaskní svět odrážející ten náš. Pozapomenuté (leč vynikající) *Cizí království* (1993) od Paula Kearneye prochází Kočka průvodkyně a ochránkyně. Existuje také prastará čín-

ská legenda o drakovi, kterého může odrazit jen jiný drak – ten, kdo se odhodlá, přetvoří a obětuje. Opisování není pravděpodobné, spíš společný inspirační zdroj...

Ačkoliv tok vyprávění ve *Zlé době* pro draky nevykazuje nijak závratné tempo, jsou dialogy živé, hlášky vtipné, popisy magických dějů velkolepé. Strhující akční a dramatické scény

představují silnou stránku díla a posouvají latku hodnocení výš. Výrazně působí momenty, které dominují také v Lukjaněnkových *Hlídkách*: propojení zdánlivě cizorodé niky mimoreálných bytostí a naší skutečnosti.

Ještě zásadnější úlohu přebírá dilema síly a jejího využití, či zneužití, způsobu, jakým ovládne svého nositele... a jak ho přetvoří. Proměna je vůbec klíčovým prvkem vyprávění. Objevuje se v mnoha aspektech. Mění se hlavní hrdina, mladý moskevský lékař Viktor. Defilé bytostí Středosvěta se z mýtického obrazu přelévá v lehké komično.

Nadsázka, úsměvná ironie s přibývajícím stránkami graduje do temnějších a tragičtějších tónů. Nastává jiná, krutější doba nejen pro draky, ale i mágy živlů, pro celý Středosvět. Avšak nejvýznamnější převratem je fakt, že se lidé v Rubní straně změnili ... že nás opouští Drak v našem srdci.

Františka Vrbenská

Sergej Lukjaněnko, Nik Perumov: Zlá doba pro draky. Přel. Konstantin Šindelář. Obálka Carbal Ciruelo. Praha: TRITON, ARGO, 2010. 468 stran. Cena 328,- Kč.

Hodnocení: ****

Fantastika ve všednodenním životě aneb o dětech a vlivu popkultury na ně

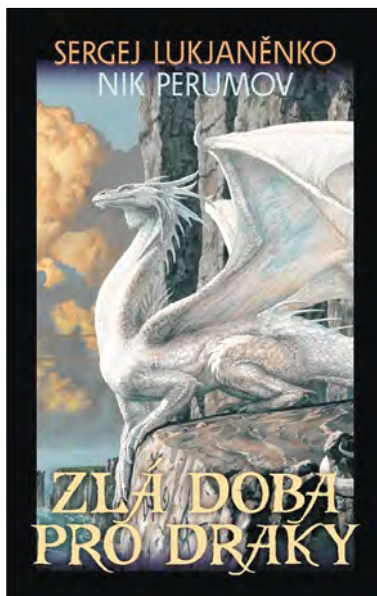
Osmiletá holčička Karolína si domů na víkend pozvala o rok starší kamarádku Kačku. Děvčata dlouho do noci koukala na televizi (na nějakém kanálu běží dětské animáky až do půlnoci či snad i déle).

Když se z obýváku ozvalo podivné zakvílení, šel její rozespalý otec šel zjistit, co se děje, ale u televize našel jen svou poněkud nepřítomnou Káju, která o ničem nevěděla. Pak uslyšel z koupelny podivné šeptání a zjistil, že je tam zamčená Kačka a někomu telefonuje.

A stalo se tohle: Kája u televize usnula a po čase se skulila na koberec. To jí úplně neprobralo a v polospánku chvíli náměsíčně bloumala po pokoji.

Kačka se s ničím takovým ještě nesetkala, a když Kájino chování porovnávala se svou zkušenostní databází, usoudila, že se Karolína mění na vlkodlaka, a utekla do koupelny, aby zavolala matce o radu a pomoc.

zr

Zabij/zachraň svého recenzenta

K téhle recenzi jsem se nechal hloupě vyprovokovat. Na diskuzním fóru jistého serveru věnujícího se SF knižní produkci dostupné v jisté distribuční síti jsem vyjádřil svou nechuť utráčet za tuto knihu peníze, poněvadž praktické zkušenosti s editorem i autory mne opravňují ke skepsi ohledně přínosu této investice. Takřka okamžitě se na mě slétli káralové, hovoříce ke mně takto: „nemáš právo plivat jedovaté sliny na něco, co přímo neznáš.“ A já bloud jsem pokorně sklopil uši a kajicně se přiznal, že ano, jsou to jen zkušenostní indukce. A když už jsem si teda pustil hubu na špacír, rozhodl jsem se, jako správný vědec, své hypotézy falzifikovat. Nuže tedy...

Stanislav Švachoušek – Kde bydlí kočky

V přímočarém příběhu sledujeme očima protagonisty Petra střet dvou vesmírných civilizací, lidí a kočkoidů Ssintů. Jedná se o příběh takřka špionážní, nejsme ušetřeni ani instruktaže špionážního výcviku, stříhnutý romantickým přátelstvím mezi pozemšťanem a na poměry sličnou mimozemšťankou. Ne nepodstatnou ingredienci příběhu je mírový aktivizmus. Děj pěkně odsypá, sice je sem tam popošoupnut vpřed bohem ze stroje, ale na dynamice to neubírá. Finální střet je obohacen o drama, které předznačila kulturní vložka ve formě zhuštěného děje ssintskeho příběhu lásky, cti a pomsty, jako vytrženého z deníku pruského důstojníka. Rozdíl mezi padouchem a dobrodějem se stírá klíčkováním v diplomaticko-kulturním labyrintu možného rodícího se mezihvězdného konfliktu. Náš hrdina ale nezklame a vše se v dobré obrátí.

Pomineme-li až přílišnou jednoduchost a povrchnost příběhu, pak nejvíc zklame jeho stylistická i obsahová naivita, např. v popisech pronásledování Petra xenofobními bojůvkami. Co také zamrzí, to je mírně nedbalá redakce, kterou projde např. „krční žíla“ a chlapácky ubohý závěr. Milovníci rychlé a nenáročné četby si pošmáknou na snadno stravitelné jednohubce, ti ostatní v zásadě nijak vážně neohrožení na duševním zdraví mohou pokračovat v četbě.

Ivan Mls – Viska ve středu (pozornosti) vesmíru

Následující povídka přináší jiný pohled na první setkání lidstva a mimozemské civilizace, a sice kterak český sedlák, liška podšitá, na všechny vyžrál, svět(y) zachránil (pomohl mimozemské civilizaci vyřešit závažný problém s udržením jejich druhu) a sám se bohatstvím domohl. To vše jen díky své neohroženosti a fištrónu. Povídka je prodchnuta satirickými šlehy, rozdávány mi hlava nehlava, a vtipnými hříčkami se jmény (zvláště mimozemšťanů) a navazuje tak na to nejlepší z předlistopadových Dikobrazů a jiných humorných příloh Rudého práva.

Pavel Renčín – Vzpomínky delfína

Romantická a patetická báseň v próze o lidech, nahlížených přírodně moudrými delfíny. Jako malá mořská víla se jeden z nich, jemuž lidé kdysi zachránili život, promění v člověka a prožije smutné setkání s těmi, které měl rád.

Text je skutečně blíže poezii než próze, vypjaté emoční popisy, zkratkovitost a nedořečenost. Vyznění je ovšem banální a tuctové, znehodnocené navíc nedospělými klišé (např. vztah mladý delfín a mladá žena). Jazyk, největší deviza podobných děl, trpí renčínovskou přepoetizovaností.

PS. Druhově vzpomínky staré miliony let nejsou prenatální, ale archetypální.

Františka Vrbenská – Lebka Medúzy

Příběh ztroskotání mezihvězdného trajektu na málo probádané cizí planetě, boje o holé přežití a těžkosti navazování vta-

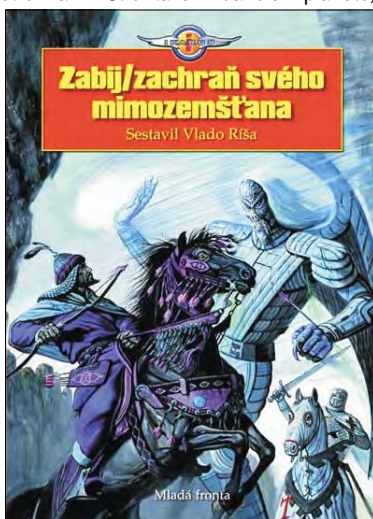
hu přeživších s místní civilizací. Hlavní námet ovšem postrádá vnitřní logiku, prostředí i postavy nedělají, co by bylo lze očekávat na základě řečeného, ale jednají svévolně. Směřování a vyústění příběhu jsou sice zajímavé a nesou až skoro mystické poselství, ale jejich navození je násilné. Příběh obsahuje i šablonovité setkání s mimozemským životem, které je jen v žánru tradovaným důsledkem neznalosti biologických zákonitostí (např. mimozemské organizmy, ani na principu podobnému naší DNA, by pro nás nepředstavovaly větší zdravotní riziko než jakákoliv jiná látka na dané planetě, vyjma zřejmých jedů, poněvadž by byly s naší „biologií“ neslučitelné, nemohly by nemoci vyvolat, maximálně tak šok imunitního systému z přemíry neznámých podnětů).

V posledku zával odborným výrazivem používaným v textu je nejen zbytečný, ale i na škodu (postava Coyera je v tomto směru dosti nepovedenou parodií na technicko-vědecké členy posádky; např. snad ani Sheldon Cooper by místo slova „ozón“ nepoužil sousloví „trojatomová alotropní modifikace kyslíku“).

Tahle velmi složitá povídka má na mnohem víc, než kolik předvedla. Základními nedostatky jsou velmi výrazná nepřítomnost vnitřní logiky, často představovaná jen k tomuto účelu postavenými předpoklady, které vyhovují autorskému zá měru, ale ne zákonitostem fikčního světa (např. když něco v atmosféře tak rychle sežere i plášť mezihvězdného korábu, dozajista by to notně poškozovalo i svrchní vrstvy tkání místních organizmů). Zvláště to pavědecké plácání mě rozčilovalo. Na začátku 21. století, v době wiki a jiných zdrojů, je to pro SF žánr neakceptovatelné.

Ondřej Neff – Ano

A jsme opět v našem českém prostředí, aktuálním a kriticky nahlíženém. Máme tu malou českou rodinku, její sousedy a

známé, a podivnou státní supermoc. Povídka navazuje provedením i námětem na klasickou povídku české školy SF z 80. let, včetně humoru.

Řemeslně je povídka zvládnutá, napůl horor, napůl setkání s emzáky, rutinérsky kvalitní text, kde se člověk nezasekává na pochybné logice či rádoby nezvyklém jazyce a obsahu. Dobrý rozjezd, přiměřená psychologie postav, ale podivný "strhující" závěr, který byl překvapivý, ale žel ne zajímavý ani nápaditý.

Julie Nováková – Až se rozvinou první květy jara

Násilný střet mezi lidmi a mimozemskými Xhiany s nečekaným obrátem, a to nejen jedním. Leč chyby ve vnitřní logice (třeba nesmyslný dialog majora s generálem) činí příběh nerealistickým a pseudovědecké zdůvodnění námětu je až trapné. Doby, kdy šlo čtenáře tahat za fusekli v otázkách aktuálního stavu poznání, jsou díky otevřeným zdrojům a informacím v populárně naučné literatuře dávno ty tam. Ne, ani metabolické blokování významného Krebsova cyklu nemůže způsobit "okamžitou" smrt, jak by se to hodilo autorce. A podvrtné mlžení jedné z postav příběhu o nedetekovatelném malém viru bez bílkovinného obalu vraždícím lidi po desítkách, ba stovkách, kteréžto lež má zmást nepříteli, je v době meziplanetárních letů chabou podporou příběhu. Jako čtenář nejsem ochoten přistoupit na autorskou hru svévolné manipulace s logicky nevyhnutelnými fakty, pokud k tomu není zásadní opodstatnění ve formě či obsahu povídky, a to tu rozhodně není. Povídka je navíc na můj vkus zbytečně překomplikovaná a přeromantizovaná, navíc ekologie Xhianů nápadně připomíná ekologii Lusitanie z děl O. S. Carda.

Vlado Riša – Křížák a Saracén

Střet křížáka, Saracéna a mimozemšťana à la predátor. Samotný děj je předvídatelný až hanba, úplná absence jakéhokoliv originálního nápadu vytváří dosti nezábavnou verzi výše zmíněného filmového příběhu, okořeněnou klíšé bojového kamarádství. Celá kaše je nastavena opět jedním chlapácky trapným závěrem. Povídku zachraňuje dobré řemeslo, které je ovšem aplikováno beze špetky autorské invence.

Anna Šochová – Škůdce

V téhle povídce jdou proti sobě dva trendy (kromě protagonisty a jejího antagonisty), a to sice slušné řemeslo + zajímavé vhledy do práce v domově důchodců a nemastný neslaný pří-

běh, popostrkávání dopředu bůžky ze stroje (autorka vytvoří mikrosituaci, nechá čtenáře podusit a pak nasadí výkladové „vysvětlení“). Možná ani to by nevadilo, kdyby ty situace a jejich dějová vazba nebyly tak mdlé. Pokusy o vyvolání napětí se v mém případě zcela míjely účinkem, žádné napětí se nedostavilo. Když půjdeme hlouběji, motivace „škůdce“ je natolik mlhavě popsána, že s ní ani nesoucíme, ani ji nenenávidíme (i když se autorka v druhé půli snaží ukázat, jak strašlivě škodí). Inu, je to v zásadě dobré, ale skoro úplně bez šťávy.

Jakub D. Kočí – Svatá svatba

Tahle povídka nejvíc připomíná textovou smrt, ve které se nesmyslný děj, s námětem hodným nejpříšernějších sci-fi béček, hrne rychlostí záplavové vlny vpřed a na čtenáře. Neexistující psychologii postav a vpravdě pitomý děj nezachrání ani pokus o „originální“ časový sled. K tomu všemu, text je psán jazykem slohové práce průměrného žáka základní školy. Brr.

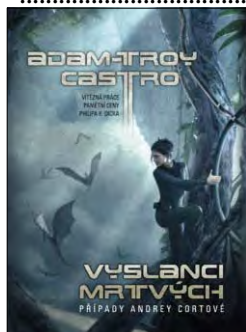
Martina Šrámková – Daleká cesta do Tipperary

Zajímavé nápady (vesmírná kolonizace, osamostatnění kolonií a následná občanská válka) a dobrý námět, který mi velmi připomněl starý seriál Lebkouni. Jenže příběh je rozbředlý, nesoustředěně ukecaný, se spoustou dějového i slovního balastu. Jako by solidní povídku musela autorka rozepsat na „povinný“ počet stran a příběh to neunesl. Samotné vyústění vede do ztracena, snad mělo ještě něco následovat, ale ono nenásleduje. Potenciál je cítit, ale žel není vidět.

A co říci závěrem? Inu, snad jen tolik, že vypodložení viklající se skříně výtiskem této knihy je pádnou odpovědí všem škarohlídům, kteří hlásali, že její koupě budou jen z okna vyhozené peníze.

K tomu by šlo dodat, že jediný recenzent, který měl dosud odvahu a neplýtvat na čtenáře prázdnými frázemi jako „knihy si svého čtenáře najde“ či „jde o oddechové a zábavné čtivo v nejlepším slova smyslu“, byl člověk stojící mimo SF píseček (tedy bez finančních vazeb v tomto soukolí), Mikuláš Bryan, pojmenovávající bez zábran editorskou neschopnost a sterilitu spolu s autorskou polovičatostí. Nezbyvá mi, než se na základě výše zmíněných postřehů z četby k jeho závěrům přidat a s výkřikem „krejž holého“ na vlastní adresu se zbaběle modlit, aby tento spisek nečetl nikdo z oněch militantních káralů, kteřížto mě k němu vlastně přiměli.

Jan Havlíš

Adam-Troy Castro: Vyslanci mrtvých

Autora známe zatím jen podle dvou povídek v MF&SF, jeho u nás první román funguje jako detektivka, SF i literatura. Navíc ukazuje, že možnost originality na nějaké úrovni stále ještě existuje. Je jen třeba nejen nově zpracovávat stará témata, ale i pustit se se starou fortelností a odvahou do nových. Možná je to mou neznalostí, ale Vyslanci mrtvých jsou pro mě první SF, která zpracovává politickou korektnost a (naši dnešní) situaci, kdy vedle sebe existuje otroctví a svět děsivých krutostí spolu s pokrytectvím, které nás nutí je nevidět; i v Castrově vesmíru je mnohem bezpečnější (a společensky přijatelnější) zabít příslušníky svého druhu než porušit etiketu nějakého kraba či opičáka. Po dlouhé době mohu říci, že jsem četl skutečnou SF hodnou toho jména.

Zdeněk Rampas

Argo 2010, přeložil Aleš Drobek, obálka Chris McGrath, 304 stran, cena 339 Kč.

S Richardem Podaným za evropským komiksem

Richard Podaný (1962) je překladatel a nakladatelský redaktor na volné noze. Překládá z angličtiny a francouzštiny, na kontě má přes sto vydaných knih nejrůznějších žánrů. Velkou část z nich tvoří také komiksy. Posledním vydaným překladem je významný francouzský komiks *Výprava za ptákem času*. Vhodná příležitost zeptat se na rozdíly mezi evropskými a americkými komiksy.

RK: Richarde, překládáte z angličtiny a z francouzštiny už řadu let. Jak dlouho přesně? A kde a kdy jste se vlastně dostal k překládání komiksů?

RP: Podle stavu mé krční páteře to mohlo začít i ve třetihorách, ale pohled do bibliografie tvrdí, že překládat jsem začal až dva tři roky po revoluci. Komiksu se věnuji až od roku 2002.

Kolik jste komiksů přeložil?

Za těch osm let jsem přeložil děsivých pětáctýřicet komiksů. Polehčující okolností je, že jde často o alba, ve kterých bývá kolem deseti patnácti normostran textu. Ovšem mnoho jich patří i mezi to, čemu komiksáři roztomile česky říkají „booky“, a ty mohou mít i pěkných pár desítek stran.

Je mezi překládáním beletrie a příběhů v bublinách nějaký rozdíl?

Rozdílů je řada, některé milé, jiné napak. Jedním z nejhorších je, že vinou provázanosti na obraz je často překladatel zbaven možnosti provést nějaký úhybný manévř jako v beletrii. Typické jsou situace, kdy jde o slovní hříčku, jejíž předmět je na potvoru na obrázku zachycen.

Co vás při překládání komiksu vyložně překvapilo a zaskočilo?

Člověka nejčastěji překvapí to, co v podstatě věděl od začátku, a to byl i můj případ. Že komiks patří mezi syntetická umělecká média, která spojují slovesnou složku s vizuální (stejně jako film či divadlo), je truismus z nejtuctovějších. Jedna věc ovšem je něco vědět, a jiná podle toho automaticky pracovat. Mně trvalo dva tři roky, než jsem si plně uvědomil, že prostě jako přivandrovalet z beletrie nevnímám komiks plně. A že se musím naučit, jak tenhle fakt ovlivňuje text, od stylu až po výběr lexikálních prostředků. Ovšem nestěžuji si, rozšířil jsem si kvalifikaci a ještě jsem za to dostal zapláceno.

Zmínili jsme, že překládáte z francouzštiny a z angličtiny, tedy z jazyků patřících tradičním komiksovým velmocím. Ze kterého překládáte víc?

Dobrá příležitost si to konečně spočítat, tááákže... přes dvě třetiny titulů jsou z francouzštiny. Ale na množství stran by to

asi bylo jinak, francouzské jsou převážně alba, anglické skoro bez výjimky rozsáhlejší grafické romány.

Čím si to vysvětlujete?

Obecně se z angličtiny překládá podstatně častěji než z francouzštiny, ale u komiksu je to přeci jen vyrovnanější. A když bude nakladatel hledat překladatele, který je francouzštinář a už má nějakou praxi s komiksy, schválně, kolik jmen mu na seznamu zůstane...

Máte raději frankofonní komiksy nebo anglosaskou scénu?

Ono se to často zjednodušuje, jako by Amerika byla jen komerce, superhrdinové v trikotech a obludy z vesmíru a Evropa jen samé intelektuálně a experiment. Což je samozřejmě nesmysl, v obou oblastech asi bude přibližně stejný poměr mezi komercí a tvorbou s umělečtějšími ambicemi. Takže se to, jako spousta věcí, asi nakonec redukuje u každého na jeho osobní preference – a já jsem odkojen *Asterixem* a *Pifem*, takže, marná sláva, jeden hlas pro Evropu. (Podotýkám ale, že umělecky náročnější americké věci, jako je Thompson nebo Burns, jsou samozřejmě miliónkrát „evropštější“ než většina evropské produkce, zvláště té komerční.)

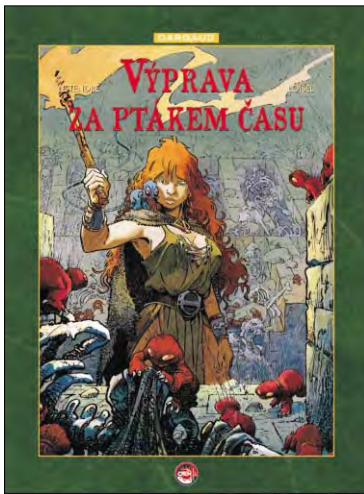
Před několika málo dny vyšel komiks *Výprava za ptákem času*, který jste překládal. Podle hlasování fanoušků se jedná o třetí nejdůležitější evropský komiks. Proč?

Pro rozjezd edice Mistrovská díla evropského komiksu nakladatel vybral dva kusy, kromě *Výpravy* ještě *Incal*. První je skvělý reprezentant fantasy komiksu, druhý zase SF komiksu. Já, opět z důvodů osobních a historických, jsem spíš příznivec SF než fantasy, ale bez obtíží chápu, že fantasy je pro široké publikum vděčnější; jak jinak, když to bývají archetypální,

přímocharé hrdinské příběhy, které jinak v moderním umění bolestně chybějí. A tím víc to pak platí, když se fantasy tak skvěle povede jako u *Výpravy za ptákem času*. Ta kombinace hrdinského patosu, působivé kresby, skvěle trefených postav, rychlé, ale kompaktní fabule a dalších předností prostě musí být pro fanoušky komiksu (včetně mě) neodolatelná.

Dá se říct, že je pro frankofonní komiks právě *Výprava za ptákem času* jeho typickým zástupcem?

Komiks jako médium je až děsivě různorodý, takže pokud jako kritérium vezmeme třeba syžet nebo téma nebo výtvarný styl, tak jistě ne; publikace náhodně vybraná ve francouzském knihupectví specializovaném na komiks se s drtivou pravdě-

podobností bude od *Výpravy* v něčem výrazně lišit. Ale rozhodně neprohloupí nikdo, kdo by si chtěl rozšířit obzory a *Výpravu za ptákem času* by pojal jako dobrou vstupní bránu do světa frankofonního komiksu.

Co na tomto komiksu zaujalo vás osobně?

Že potvrdil mou teorii o tom, co velmi často odlišuje špičkovou fantasy od tuctové produkce v tomto žánru. Není tomu tak samozřejmě vždy, ale už od dob *Tolkienových* platí, že nezaškodí, ba naopak, když se heroický patos fantasy vyváží nějakým „shazujícím“, zemitým prvkem, jako jsou v Tolkienovi hobiti. I *Výprava* je vytvořena takhle, cum grano salis, a stoprocentně to zabírá.

A co se vám na něm naopak nelíbilo?

Paradoxně něco, co s tím úzce souvisí; že součástí toho „sebashazujícího“, odlehčujícího prvku je samozřejmě humor, jenže mně sem tam přišel poněkud infantilní... Ale tohle je proklatě subjektivní, pravděpodobně se právě to bude spoustě lidí líbit k uválení.

Vraťme se k překladu: ve zmíněném komiksu jedna z postav hovoří ve verších. V branži patříte ke specialistům na veršovanky všeho typu. Myslíte, že i to hrálo při výběru překladatele tohoto komiksu roli?

Snad, i když si už nemyšlím, jestli jsme se já nebo nakladatel, ačkoli jsme oba komiks četli už dlouho předtím, vůbec na začátku rozpomněli, že tam je postava veršujícího „skřítká“, jehož veršiky navíc tvoří hádanky. Takže to možná nakonec roli nehrálo. A Jiří Pavlovský (vydavatel Crew – pozn. redakce) mi při redakci veršiky tuším na dvou místech opravil na rozhodně lepší verze, takže se dá předpokládat, že by se teoreticky obešel i s nerýmujícím překladatelem...

Jsou komiksy, které byste si chtěl přeložit? Myslím nejen dosud nepřeložené, ale třeba i převedené někým jiným? Nebo žádné podobné sny nemáte a vystačíte si jen s nabídkami?

I v beletrii mi dělá čím dál tím větší potíže nakladatelům titul doporučit, protože pak prožívám pekelná muka, pokud se

titul špatně prodává. A u komiksu to nedělám prakticky vůbec. Jednoznačně proto, že komiks je drahý špás. Samá barva, lamino, často i tvrdá vazba, děsně drahý čas grafických studií při sazbě a letteringu... Myslím, že trápit se, jestli jsem někoho svým doporučením nevrhl do takové šlamastyky, by na mě bylo moc.

Samozřejmě že některé věci z klasiky bych si udělal rád, většinou si, když padne ta-

hle otázka, vzpomenu na *Forestovu Barbarellu*. Ale komiks má mladé publikum, takže produkce je logicky zaměřená hlavně na novinky; tudíž je vždycky otázka, co z té komiksové klasiky, kterou jsme v minulosti propásli, se vůbec povede edičně dohnat. Ale někdy se mi ta přání plní i sama od sebe: měl jsem dlouho, od zlatých časů časopisu *Pif*, rád roztomilý dětský komiks *Turka a de Groota* o géniu Leonardovi a jeho přitroublém učedníkovi. A nechci to zakřiknout, ale asi začne vycházet.

Je nějaký komiks, který byste překládat nechtěl? Který jste třeba přímo odmítl?

Moji Pražané, pardon, nakladatelé, mi rozumějí, takže výběr většinou obstarají sami a ke mně se ve formě nabídek už dostane skoro vždy to, co bych si koneckonců vybral sám. Přesto jsem pár věcí odmítl, většinou ne proto, že bych je považoval za nekvalitní, ale že by mi z toho či onoho důvodu neseďly; například *Hernandezových* sérii *Love and Rockets*, kde mě prostě štal ten subkulturní slang a vůbec celkově „pankáčský“ přístup, nic proti tomu, ale nikdy to nebyl můj styl, tečka.

Na závěr bych se rád zeptal, jaké další komiksové tituly od vás mohou čtenáři očekávat v nejbližší době? A vzhledem k tomu, že se jedná o rozhovor pro iliteraturu, bude čtenáře určitě zajímat i váš „jízdni plán“ na tento rok v beletrii.

V dubnu by měl vyjít už zmíněný *Incal* autorů *Moebia* a *Jodorowského*, ten bych doporučil extrasuperspeciálně, z mého hlediska největší komiksová bomba za dlouhé roky. Pokračujeme ve vydávání sebraných stripů *Calvin a Hobbes* od *Billa Wattersona*, třetí svazek vychází někdy právě teď, další dva by snad měly být příští rok. Dál nám jede i u *Albatrosu* série *Thorgal*, rovněž moje srdeční záležitost. Sciisty snad potěší chystaná sbírka povídek *Teda Chianga, Příběhy vašeho života*, a román *Paola Bacigalupiho Dívka na klíček*. Z mainstreamové beletrie se už chystá druhý román *Catherine O'Flynnové Zprávy o tobě*. Její prvotina *Co se ztratilo* měla příznivý ohlas; je to autorka nenápadných, komorních témat, ale nesmírně nadaná a přesvědčivá. A v příštím létě se těším na zatím anglicky nevydaný poslední román *Davida Lodge*, který životopisně zachycuje poslední roky života *H. G. Wellse*. Abych to shrnul komiksově, citací batmanovského padoucha Jokera z doby před tím, než udělal kůlniku na dříví z Guggenheimova muzea: „Tolik práce, a tak málo času...“

Děkuji za rozhovor a přeji ničím nerušené překládání.

© Richard Kličník/iLiteratura.cz

Život s vetřelcem aneb Průvodce rodičovstvím pro scifisty

Drahé scifistky, jistě jste před narozením vetřelečka přečetly spoustu maminkovských časopisů a knih o miminech a vyslechly ze všech stran, že jakmile se TO narodí, vypukne hrůza jako na letním táboře Crystal Lake. Že se budete točit jen kolem tyranizujícího děčka a váš předchozí životní rytmus blafne jako Hindenburg. Prý vám zbudou jen nevyspalé oči pro pláč (doslova). Přesto však budete STRAŠNĚ ŠTASTNÁ! Bezpochyby jste si zaraženy řekly, že tady něco shrekovitě smrdí... Ruku na srdce – novorozeně jen spí, kadí a saje. Vy v jednom kuse vyměňujete porodnické vložky. Drahé scifistky, které jste neměly tu čest potkat se s výše uvedeným předmětem; porodnická vložka nemá lepicí pásky, křídélka ani povrch z jemňoučkého moderního materiálu, který „tekutinu bezpečně nasaje a nepustí ven, abyste se cítila svěže i během vašich dnů“. Zkrátka, jsou to vložky naprosto prodyšné a naprosto propustné. A to je jen spodní problém. Svrchu to teče taky. I když právě nekojíte. Takže savé tampony nutno nosit i v podprdění, tuto nikdy neodkládati a na pohodlný noční odpočinek zapomenouti. Je to zkrátka voprůz horší užvaněného Osla. Kupodivu – přesto jste STRAŠNĚ ŠTASTNÁ, ač to v baráku smrdí jak v Bažině. Trochu vám to kazí jen zjištění, že se od šestinedělky jaksi očekává, že porodem dítěte dostala i nesehlávající návod k použití. Scifistky-matky by vám jistě potvrdily, že s narozením dítěte jakoby vás najednou posadili do vesmírné lodi Šen-čou 7 a odstartovali. A vy koukáte, že všechny nápisy, najdete-li nějaké, jsou v čínštině...

VETŘELEC PŘÍCHÁZÍ aneb ŠESTINEDĚLÍ

Týden první – pohodový

Máte dojem, že vše, co byste měla vědět o novorozenci, jste se naučila už v porodnici – tedy jak krmit, přebalovat, převlékat a koupat. Nic dalšího, zdá se, není potřeba. Nechápáte, co všichni maj s tím šestinedělkem, je to pohodička jako při čtení verneovky. Tedy až na krmení. Vetřeleček, ač bezzubý, vás příšerně hryže, jak už to tak vetřelci dělají. Pomáhá ostříkávat bradavky panthenolem, avšak nevýhodou je, že jakmile se dítě v noci vzbudí, okamžitě začne řvát a řve do doby, než si panthenol z prsu umyjete a nacpěte mu bradavku do pusy. Pak konečně zavře hubu i partner, který vás celou dobu nasíral netrpělivým popoháněním. Máte špatnou techniku kojení, vriská na vás Bóza z telefonu, měla byste vidět, jak ukázkově kojí ona! Jak to, že nemáte kojící polštář – nepostradatelnou pomůcku novopečené matky? Bez něj nemůžete v životě kojit správně! Dětská lékařka, která navštíví dítě u vás doma, konstatuje, jaké máte krásné miminko, a objedná vás do ordinace.

Týden druhý – úřední

Máte štěstí na ochotného partnera, který vezme na svá bedra nákupy a vaření, dokonce se živě zajímá o přebalování. (Obrázkem nahoru, miláčku). Na vás totiž číhají jiné zálučné úkoly: přihlásit vetřelečka do pojišťovny, zavolat do porodnice ohledně rodného čísla a zaplatit za pobyt v nemocnici, navštívit pediatra, objednat kontrolu kyčlí, zažádat o porodné a v neposlední řadě vyrazit poprvé s kočárkem ven! (Ve světě SF se koná podzimní porada, vy byste však mohla přispět akorát tak radou, jak ošetřovat pahýl pupíku novorozených vetřelců. Borovou vodou. Děkuji za pozornost.) Ze všeho nejvíc vás zaměstnává otázka, jak se před cestou bezpečně obložit porodnickými vložkami. Začínáte chápat, proč muži vymysleli kalhoty, ale ženám zůstaly sukně. Váš partner se zase chápe příležitosti, hbitě vás odstrkuje od kočárku a s hrdoostí dává ptákům a kolemčurajícím psům v parku vědět, kdo je tady otcem. Vydrží mu to pět dnů.

Týden třetí – stonající

Vetřelec začíná remcat. Tříhodinový interval mezi krmením se mu jeví jako chybný tah a už po hodině projevuje stejné známky znepokojení jako tříhlavá saň, které namísto princezny naservírovali Bajaju. Utrpením potomka utýraný partner vás přesvědčuje, že holčička má hlad. Cože? Vždyť v porodnici říkali... Tak jí sakra ještě dej! Ale co, když vypila oba prsy? Tak něco kup! Ale v knížce se píše, že dítě nemusí vždycky plakat jen z hladu... Krvavčí matko! Bééé! Podáváte umělou výživu s prebiotiky. Neomylně jste koupila ten druh, který není úplně běžně k sehnání, takže v příštích měsících zahlcujete internetové lékárny stále novými objednávkami. Zbytek týdne se nese ve znamení podrážděného žaludku a vysoké horečky, následkem čehož nemůžete jíst, následkem čehož ztrácíte mléko. A vaše praktická lékařka má dovolenou. Pozitivní zpráva – zhubla jste dvě kila, vetřelec přibral 300 gramů a vyrostl o dva centimetry. Včas podávaný Bajaja evidentně jest lepší než špatně načasovaná princezna.

Týden čtvrtý – příkrmovací

Jé, ty příkrmuješ? (Bóza volá). Ale to nedělej, jak začneš s příkrmováním, je konec kojení! A jediné mateřské mléko zabezpečí dítěti ten správný poměr živin a zabezpečí imunitu! Navíc si malá zvykne na lahvičku a už nebude chtít prs! Musíš to rozkojit! Hele, nemohla bych k vám s Kubíčkem přijít? Partner vřeští: ani za nic! Dítě nemá imunitu, nikdo cizí mu nebude prskat do pusinky nebo ho ošmátávat! Ještě že máte všechny příbuzné tři sta kilometrů daleko, takže se spokojí s fotkami. Vetřelec začíná jevit zájem o okolí a už neprosí celý den. Koupíte proto lehátko, aby mohl být s vámi v obýváku. To, že usíná uprostřed Distriktu 9 nebo Hellboye 2, mu prozatím odpouští.

te. To, že nové lehátko vydrželo nepoblinkané jen deset minut, rozdycháváte mnohem hůř. Trochu vás uklidnilo, že přišel první mateřský příspěvek.

Týden pátý - záviděníhodný

Konečně už nezažíváte pětikrát denně sprchovací psycho, můžete odložit zdravotně nezávadné porodnické vložky a síťované kalhotky, které vám slušely jako Hermioně chlupatá hrud'. Větrelečkovi je něco přes měsíc, očičkama udrží krátký kontakt, svírá vám prst pěstičkou, ve vaně se mu stále líbí, pupík se zahojil a umělé mlíko by už nevyměnil ani za Truhlu mrtvého muže. Vy ostatně také ne, poněvadž teď oba spíte celou noc. Bóža roní slzy závistí, vstává ke Kubičkovi během noci i osmkrát. (Zato dává dítěti mnohem hodnotnější výživu! Vůbec o tom nepochybujete.) Když spolu vozíte, rozdíl je vidět na první pohled. Vy jste ta s jiskřivým pohledem paní Smithové, odpočatým úsměvem, zády neshrbenými vyčerpáním a prsy normální velikosti. Máte prostě štěstí, že vaše dítě rádo spinká. Taková sprostárna! O Halloweenu přší a váš větreleček dostane první plyšovou přišerku na hraní. Vzápětí ji láskyplně pobjlíje.

Týden šestý - nezaviděníhodný

Už vás otravují větrelecovy neustálé přemrštěné požadavky: hej, hraj si se mnou a nečum furt do počítače! Hej, tohle tričko nechci, je mi v něm horko! Na tyhle plenky mám alergii, copak to nevidíš? Proč jsi odnesla lahvičku s jídlem, ještě mám hlad! Chci při uspávání chovat! Hej, musíš u toho chodit! Partner má zřejmě také dojem, že dost bylo teroru, a vyhlašuje konec rodičovství. V úterý je ochutnávka toho nového velšského nápoje, škoda, že nemůžeš... Ve středu mám dlouhou prezentaci na celé odpoledne, v pátek jdu na křest knihy a v neděli na sportovní turnaj. Čau. Že se vaše koničky vytratily jako napětí z Aktů X, je jaksi přirozené. Jste přece matka. Do kalendáře se už radši neřezávejte, mohla byste zjistit, kam nepůjdete. Například na Minicon nebo na oblíbený předtím často navštěvovaný večírek ke kamarádovi, či na pravidelnou služební cestu do Anglie... Teď musíte myslet na koupi hrazdičky pro větrelečka, abyste rozvíjela jeho motorické schopnosti a vnímání, a také na nákup nových (větších) dupaček, bodiček, punčošek, malinkatých čepiček, ponožtiček, taky těch roztomilých botiček, chlupatých bundiček a co teprve těch nádherných růžovoučkých šatiček... ehm... Také je třeba pustit do domu návštěvy, předně vaši matku, s děťátkem se pochlubit a zářit štěstím, jak se od vás všeobecně očekává. Ale to nejlepší na konec – musíte uvést potomka mezi ostatní scifisty! Ať taky slintá i na někoho jiného než na vás.

Drahé scifistky, po šestinedělí většinou přijde vystřízlivění z představ, které jste měly před otěhotněním. (Co je to za pitomost, proč by se můj život měl radikálně změnit nebo dokonce celý převrátit? Všechno půjde jako dřív, jen už nebudeme dva, ale tři!) Ha-ha, smějí se scifistky-matky, které už dávno změnily kurz rodinné vesmírné lodi dle pokynů nového navigátora v plenkách. Pane větrelec, můstek je váš!

napsala Michelle

Svátek mají Vilmy

Vilma má dnes svátek dokonce je pátek! Mnoho krásných látek na knížky i na kabátek!

Jaga

Co rozjasnilo lezavý raný leden? Dnes slaví Vilmy!

Vanek

Milá Vilmo, Básničku ti nesložím, snad se z toho nesložím.

Já si totiž myslím, že nic nevymyslím. (i když to promyslím... ;-)

Pár věci snad umím, však básnit neumím.

Bude tedy nejlepší jen přát: „Všechno nejlepší!“

Tutik

Svátek má naše milá Vilmička, hostitelská jednička. Je taky skvělá mamička, ať kvete dál jak kytička!

litu

Hurá hurá hurá Vilma má dnes svátek A že se to nerýmuje... To někomu vadí?

Báseň ve volném verši složila a tímto gratuluje Betcha

Redakce Interkomu se radostně připojuje a těší se na další podobné literární špumprnágle

Slunce naše zářící, jmeniny slavící, tví hosté milující, by raděj s kyticí a úsměvem na líci potřásl Ti pravicí, než psali tu zdravici:

Naše Vilmo milá, nechť z večera i z rána zdraví, láska, síla je Ti vždycky dána.

Edera

Časem s vědou - astro-fyzikální prosinec

O velkých činech a lidech vědy

Atom byl dlouho považován za jakousi kouli se spojitě rozprostřeným kladným nábojem, elektrony (objevené koncem 19. st.) pak byly uvnitř koule rozmístěny tak, aby atom zůstal navenek neutrální. Potom však začal Ernst Rutherford se svými stážísty na manchesterské univerzitě studovat průchod paprsků alfa velmi tenkou (asi tisícinu milimetru) zlatou fólií. Moc si od toho nesliboval, ale ke svému úžasu zjistil, že zatímco drtivá většina helionů podle očekávání bez problémů proletí, asi jedna osmitisícina se navzdory své vysoké energii velmi odchýlí až odrazí zpátky. „Bylo to neuvěřitelné skoro tak, jako kdyby někdo vystřelil patnáctipalcový granát proti listu hedvábného papíru a ten granát se vrátil a zasáhl jeho samého,“ napsal později Rutherford. Trvalo skoro půldruhého roku, než kápl na vysvětlení. V neděli před **Štědrým dnem 1910** dokončil výpočty, aby pak pondělního rána vstoupil do laboratoře s proslulým zvoláním: „Teď už vím, jak vypadá atom!“ Tedy že musí obsahovat rozměrově nepatrné, zato velmi hmotné, takřka jíc „neprůchodné“ jádro, zatímco lehounké elektrony obíhají v prostupné „prázdnostě“ kolem něj.

Tento dnes již překonaný planetární model atomu vyprovokoval napřed Nielse Bohra a pak další k vytvoření velkolepé „kuchařky mikrosvěta“ – kvantové mechaniky.

Již od roku 1934, kdy Fermi začal pomocí neutronů ozařovat prvky, se mluvilo o možnosti přípravy transuranů. Avšak teprve po zprovoznění prvního velkého cyklotronu (v americkém Berkeley) badatelé MacMillan a Abelson připravují v roce 1939 (bombardováním jádra uranu urychlenými deutery) neptunium. Během **prosince 1940** pak jejich kolega Glenn Seaborg izoluje z radioaktivně přeměněného neptunia další, pro budoucnost mnohem důležitější transuran – plutonium. (Oba prvky byly nazvány podle sluneční soustavy, kde „za“ Uranem obíhá Neptun a ještě za ním pak Pluto.)

„Vážené radioaktivní dámy a radioaktivní pánové!“, začíná dopis s datem **4. prosince 1930**, zasláný účastníkům konference o radioaktivitě v německém Tübingenu. Kromě omluvy své nepřítomnosti v něm Wolfgang Pauli též zachraňuje fyziku. Jak? Zjistilo se totiž, že při radioaktivní přeměně beta vznikající elektrony mají energii většinou nižší, než činí rozdíl energií mateřského a dceřiného jádra, čímž zdál se kácet jeden ze základních pilířů celé fyziky – zákon zachování energie... Mesiáš Pauli přichází s „jednoduchým“ vysvětlením: Při beta rozpadu vzniká ještě jedna částice, která chybějící energii odnáší. To si prosím dovoluje Pauli tvrdit v době, kdy jsou z elementárních částic kromě poněkud netypického foto-

nu (nemá klidovou hmotnost) známy toliko proton a elektron a o existenci dalších nikoho nenapadne ani snít! „Aťsi to zní třeba bláznivě, hlavně že zase platí naše staré dobré zákony zachování,“ oddechnou si (nejen) tübingenští.

Přestože přímá detekce těchto nepatrných neutrálních částic, které Fermi pohotově nazývá *neutrína* (italsky „neutronky“), se podaří až za čtvrt století, vědecká obec s nimi bude od počátku operovat jako s dokázaným faktem. – Je pak jisté známkem „objektivit“ přírody a jejích zákonů, že právě tato netečná „nic“ (dokáží kupříkladu proletět celou zeměkoulí bez jediné srážky) skrývají tajemství osudu celého všehomíra. Ten je jimi doslova prošpikován a tak velikost jejich celkové hmotnosti pravděpodobně rozhoduje o tom, je-li vesmír uzavřený (oscilující), přesně parabolický či otevřený (trvale expandující).

Pokusy o předpověď počasí sahají daleko před vznik meteorologie. Na své si přicházela zkušenost mixovaná s intuicí. **6. prosince 1660** je tomu poprvé jinak. Magdeburský fyzik Otto Guericke už díky Torricellimu umí změřit atmosférický tlak a také z vlastní zkušenosti s evakuovanými polokoulemi ví, jakou silou se vzduch dere do „prázdnoty“. Když tedy toho dne naměřil silný a rychlý pokles tlaku vzduchu, předpověděl vichřici. První vědecká předpověď počasí vyšla perfektně.

Idea dělitelnosti látky – ve fyzikálním významu jako „hmatatelné“ formy hmoty (oproti „nehmotnému“ poli) – na atomy je stará dobře dvě tisíciletí, reálnou existenci atomů však ještě část předních přírodovědců neuznává. A k tomu teď, nastojte, přistupuje idea dělitelnosti světla (přesněji záření)! Ne, na zasedání Německé fyzikální společnosti **14. prosince 1900** v Berlíně není řeč o dávno známém rozkladu světla na jednotlivé barvy hranolem, nýbrž o jakýchsi *světelných kvantech*... Kdoví, jak by to dopadlo, kdyby Röntgen před pěti lety nepřesvědčil vědu, že je leccos možné, a kdyby teď nepřednášel fyzik tak uznávaný, jako je Max Planck! Takhle dochází k zajímavému paradoxu: Přestože kvantová teorie dosavadní svět rozporcovala (uznejte, že představa světa hladounkého jako ... je hezčí), odpůrců nové teorie bychom našli možná méně nežli odpůrců mnohem starší a vnitřně přijatelnější teorie atomové... A další paradox – k těm odpůrcům svým způsobem patří i samotný Planck; sám později přiznal (to už byla experimentálně potvrzená), že onu kvantovou formuli prostě uhádl a že ji považoval za jakousi prozatímní fintu, kterou budoucnost nahradí něčím lepším. Ještě řadu let se pak bránil pomyšlení, že energie záření skutečně JE kvantovaná... Nu, dnešek každopádně znamená počátek přestavby teoretické fyziky.

František Houdek

Myslíte na budúcnosť? Mali by ste.

Ja viem, budúcnosť sa pohybuje tesne mimo váš dosah, a tak musíte žiť v prítomnosti, ale raz... Raz si povieť, že sa vám nepáči vaša minulosť. A keby ste včas mysleli na budúcnosť, mohlo to byť lepšie.

Pozrite sa vpred, na skúšku niekoľko mesiacov. Vidíte začiatok septembra 2011? Budúci Istrocon? A čo tak niečo bližšie? Koniec júla. Uzávierka súťaže **Poviedka Istroconu 2011**. Keď budete na Istrocone s napätím čakať na vyhlásenie výsledkov, budete si môcť spokojne spomenúť, ako ste v minulosti prezieravo mysleli na budúcnosť. Bude to dobrý pocit, verte mi.

No a keď už na tú budúcnosť myslíte, napíšte poviedku a pošlite nám ju.

Že neviete o čom?

O zveroch!

Obľubujete **fantasy**? Tak tu máte tému – **pes**! Najlepší priateľ rytiera, ochranca stáda pred vlkami, strážca pokladov i priechodov, sprievodca večnou tmou, či spoločník dámy na cestách. Rovnako samozrejmy na cisárskom dvore aj v krivoľakých uličkách vykričaných mestských štvrtí, družný tvor s vysokým magickým potenciálom, čuchom na dramatické situácie a talentom pre situačnú komiku. Možno si želať viac?

Žeby **sci-fi**? Čo už je viac sci-fi ako poriadna – **mačka**?! Spája v sebe zdanlivý chlad aj divokú vášeň, inštinkty neľútostného lovca, elektrizujúcu osobnosť, neskrtnú slobodnú a hravú myseľ. Ocení vyhriatu klávesnicu cybermaniakovho laptopu, luxusné kreslo zloducha pripraveného rozpútať tretiu svetovú, alebo vlastnú svätyňu, keď už sme pri tom. Je pripravená na stretnutie akéhokoľvek druhu. Nájde si miesto všade, vrátane vašej budúcnosti, ako domáci miláčik astronautov ladne plávajúci v bezťažkovom stave, či zhuba najrôznejších škodcov v skladoch kozmických prístavov. S praktickou sadou deviatich životov prekoná (ak si nedáte pozor, aj spôsobí) všetky druhy katastrof a pristane na štyroch (nohách). A vy ju budete milovať.

Čakáte na tému pre **horor**, ktorá by bola skutočnou výzvou? Správne – **myš**! Temná bytosť s ostrými zubami, ktorá sa s istotou a desivou rýchlosťou pohybuje tam, kde človeku zlyháva zrak, v úzkych a nepoznaných priestoroch mimo dosahu spoločenských pravidiel a nešikovných ľudských rúk. Žije z najrôznejších foriem odpadu ľudskej spoločnosti, nekontrolovateľne sa množí a s chuťou podlieha odporným mutáciám. Dobre umiestnený hlodavec vyvolá hrôzu nie len u hysterickej ženy – aj drsnému zabijakovi naskočia zimomriavky, keď ucíti drobné pazúriky šplhať vo svojej nohavici. No nenechajte sa obmedzovať, myš ponúka oveľa viac hrôzostrašných interpretácií. V delíriu tremens, medzi chladnými stenami laboratórií, v bezdrôtovom spojení so superpočítačom, v ruinách zničenej

civilizácie alebo v klamlivom bezpečí domova... Myši vás naučia čo je strach!

Ste alergickí na chlpy? Nepáči sa vám žiadna zo spomínaných tém? Tak je tu pre vás **voľná kategória**!

Sľubujeme, že si to po vás poriadne prečítame, zamyslíme sa a povieme vám, kto bol dobrý a kto najlepší. Najlepšie texty sa dostanú medzi ľudí v zborníku, získate dobré odporúčania pre časopis *Fantázia* a ktovie, možno aj čosi viac. A pre tých ktorým sláva nestačí, zoženieme aj vecné ceny.

Kocour Konrad a Mac OS Tiger

Oficiálnosti:

Súťaž vyhlasujú organizátori medzinárodného festivalu Istrocon 2011.

Súťaž je anonymná. Zúčastniť sa môže každý, kto sa zaregistruje na stránke Istroconu a

zašle minimálne jeden príspevok spĺňajúci podmienky účasti:

- poviedka v slovenčine alebo v češtine, doteraz nepublikovaná;
- do vyhlásenia výsledkov nesmie byť text poslaný do inej súťaže;
- rozsah maximálne **15 normostrán** (27 000 znakov vrátane medzier);
- uzávierka je **1. 8. 2011** (rozhoduje dátum poštovej pečiatky);
- o osude príspevkov doručených po uzávierke sa administrátor dohodne s autorom;
- organizátori si vyhradujú právo uverejniť súťažné príspevky v zborníku *Poviedky Istroconu*.

Pokyny:

- vyplňte registračný formulár podľa inštrukcií na stránke www.istrocon.sk;
- poviedku zašlite vytlačenú v štyroch kópiách na adresu **OZ AnimeCrew, Mánesovo námestie 6, Bratislava** a obálku označte heslom **Poviedka Istroconu 2011**;
- zároveň zašlite elektronickú verziu poviedky vo formáte **.rtf** (alebo prinajhoršom **.odt** či **.doc**) na adresu poviedky@istrocon.sk.

Dobré rady:

- ide o súťaž poviedok s fantastickým ozvláštnením. Takže aj keď sa rozhodnete prispieť do voľnej témy, majte na pamäti, že to má byť SF, fantasy alebo horor.
- Súťaž je anonymná. Na vytlačené exempláre sa nepodpisujete, vaše meno a kontaktnú adresu uvediete v registračnom formulári. Pre istotu uveďte vaše meno aj v maili s elektronickou verziou poviedky.
- Poviedky vytlačte čitateľným fontom (preferujeme CG Times) s minimálnou veľkosťou písma 12 pt.
- Nenechávajte si poslanie príspevkov na poslednú chvíľu. August je bližšie, ako si myslíte!

Za organizátorov a porotu sa na vás teší Hromovlad

DOGMA

Odposlechnuto: „Jako knihkupec jsem byl připraven spolknout svou hrdost. Nikdy mě ale nenapadlo, že budu muset spolknout i zdravý rozum...“

Dnes jen pár filmů...:

Hon na čarodějnice: Komorní, příjemně nejednoznačná fantasy, stylem hodně podobná Solomonu Kaneovi i se zbytečným, digitálně-akčním závěrem.

Jen o rodinných záležitostech: Drama o praktikách padesátých let, o němž jsem až dosud nevěděl. O kvalitách by se dalo diskutovat – syrové, ale scenáristicky poněkud jednoduché –, nicméně považuji za celkem smutné, že právě a jedině (pokud vím) tady se svlékla krásná Ilona Svobodová...

Smrtonosná past 4: Když šla v kinech, tak mi sedmý (protože šestý je na mrtvé děti) smysl říkal „počkej si, nemáš kam spěchat“ – a hle, skutečně jsem neměl. Není to špatné, scéna s tirákem a stíhačkou je dokonce zábavná, ač nelogická, ale jednak ten film nemá finále, a druhak dlouhou dobu padouši zabíjejí ještě větší padouchy – hackery, šoféry jezdící nepřiměřenou rychlostí...

Světová invaze: Je tam málo detailních záběrů na mimozemšťany, příliš záběrů z ruční kamery, neskutečně mnoho laku natírajícího americké mariňáky na správné chlapce... ...a jedinej normální chlap je tu Michelle Rodriguez.

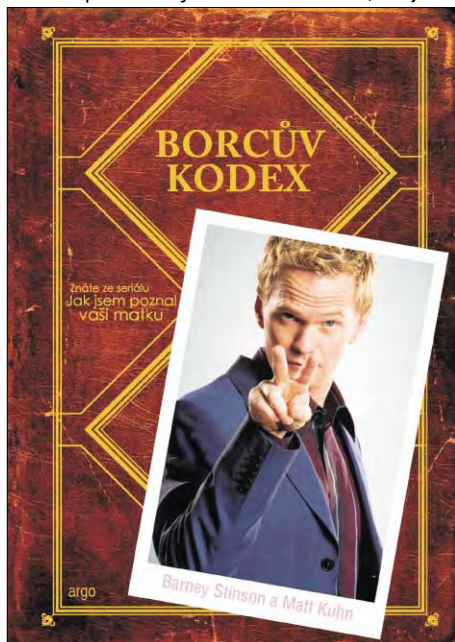
Filip Gotfrid

Borcův kodex (komentované ukázky)

Borec ctí svého otce a matku svou, protože bývali kdysi borcem a kočičkou. Ovšem nikdy o nich v tomto smyslu neuvažuje. (čl. 60 Kodexu)

Pokud můj parťák potká sexy kočičku s ošklivou kamarádkou, zalehnu granát. (čl. 78 Kodexu, Parťácká přísaha, bod 6).

Pokud patříte k vyznavačům HIMYM (Jak jsem poznal vaši matku), museli jste si vytvořit nějaký vztah ke svéráznému Barneyemu.

Ten se sice v původním seriálu borcem nikdy nezove, o tom více Vítek Penkala na příslušné stránce webu Arga, ale berte to jako potvrzení svébytnosti a univerzality kodexu. Ten se pokouší přehledně pojednat složitou filosofii vztahů borce k borci a kočičkám, a protože nic nemůže nahradit vlastní držení této knihy a její nezprostředkovanou znalost, uvedu (se svým komentářem) jen pár ukázek:

Kočičku na borci vždy zajímá: Kolik vydělává, zda není menší než ona, a kolik jich měl před ní. Borcův kodex je cenný i tím, že standardizuje odpovědi na podobné otázky, takže se 1. borec nemůže příliš splést, 2. nezíská nezaslouženou výhodu (ať už pro své chvástání či skromnost). (Čl. 48)

$p = (v/10 + s)^0 + 5$, kde p = počet přetáhnutých kočiček, v = borcův věk, s = čubčí kvocient vyzvídající kočičky (1 = jeptiška, 10 = bývalá jeptiška)

Stejně tak určuje přijatelný věkový rozdíl mezi borcem a kočičkou (čl. 113) $x \leq y/2 + 7$, kde x = věk kočičky a y = věk borce

Povšimněte si, že Borcův kodex nejspíše sestavovali borci humanitně vzdělání, živící se pravděpodobně marketingem, ekonomii, sportovním zpravodajstvím a podobnými vědami, neboť v obou vzorcích snadno najdete chybu. Chcete-li je prakticky využít, pak smažte 0 v horním indexu prvního a obraťte znaménko nerovnosti v druhém, potom vám ovšem budou užitečné přímo neocenitelně. (Je také možné, že jde o úmyslné chyby, ke zmatení kočičky, která by se ke kodexu nedopatřením dostala; jak jsem právě prokázal, borec nezmatou.)

Zdeněk Rampas

ČS FANDOM

PARCON 2011

18. – 21. 8. KD Junior, Sokolovna a kino Chotěboř, Tyršova ul.

30. ročník tradičního národního setkání příznivců zejména literární fantastiky se po 6 letech vrací opět do Chotěboře, aby se trochu zotavil a posílil díky pořadatelským zkušenostem, propracované organizaci, příjemnému prostředí, široké nabídce služeb, levnému a bohatému stravování a občerstvení (ve dvou barech, buFFetu, hoFFpůdce a čajoFFně), velmi blízkému a levnému ubytování v různých kategoriích. A samozřejmě díky úžasnému programu:

■ hlavní linie Parcon se zajímavými hosty a hlavními literárními pořady, včetně 2. Sletu autorů fantastiky s hromadnou autogramiádou!

■ slavnostní ceremoniál s vyhlášením vítězů Ceny Karla Čapka, cen Čs. Fandomu apod.

■ druhá literární linie Avalcon Speciál včetně literárního workshopu

■ linie věnovaná sci-fi a budoucnosti, vědě, technice

■ linie věnovaná fantasy, hororu, mytologii a historii

■ seriálová linie představí nové i zapadlé seriály

■ herní deskových her a her na počítačích Amiga, ZX Spectrum, Atari apod.

■ výstava k 30. ročníku Parconu

■ nejnovější fantastické filmy v kině a staré SF pecky jako doplněk programu

■ doplňkový program včetně hudebních her, tancování, karaoke, pétanque, RPG a další zábavy.

Parcon 2011 – con šitý na míru fanouškům fantastické literatury.

www.parcon2011.cz

STARcon

■ 25. – 27. 3. 2011 – PRAHA

■ tři dny plné zábavy

■ dvě divadla

■ soutěže, přednášky, workshopy

■ suvenýry, knihy, sběratelské předměty

■ deskovky, hudební hry

■ kostýmovaný pochod Prahou

■ a mnohem víc...

STARcon je třídní setkání fanoušků sci-fi a fantasy obouhacené o program plný zajímavých i zábavných přednášek, promítání, her a workshopů. Je to místo setkávání se starými přáteli a seznamování s novými. Jsou to tři dny, během nichž si můžete odpočinout, hodit za hlavu starosti běžného života a soustředit se jen na to, co Vás baví a co máte rádi!

<http://star-con.cz/>

TATRACON 2011

Pozýváme Vás na tohtoročný 24. TATRACON 2011, ktorý ako každoročne bude opäť v tradičnom prelome mesiacov júl/august od 30.7.2011 do 6.8.2011 v Slovenskom raji na Chate Stefani v Čingove. Ak sa kapacita naplní a ešte bude záujem, prichádza do úvahy Horský dom.

Záujem o účasť na TATRACONe 2011 nahlásiť na:
butora.m@pobox.sk.

Mio & Iňa

<http://www.slovenskyraj.sk/chatastefani.html>

Vartacon 2011

oznamujeme predbežný termín Vartaconu 2011 – Porada slov. SF klubov: 20./21. – 22.5.2011. Pozvánky ako vždy posleme neskôr:-)

za KPVPVF BB Lulu

XBI - měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Díky neúnávnému Martinu Šustovi má Ikarie XB asi nejlepší stránky ze všech časopisů, které se pokoušejí jak o papírový tak webový provoz.

Nahlédněte na <http://www.casopisxb1.cz/>

NON FICTION

Oswald Spengler

Zánik západu

Na konci první světové války sepsal německý filozof dílo rozsahem srovnatelné s Kulturními dějinami novověku Egona Friedella, a z pohledu bezmála sta let musíme připustit, že se mnohé z jeho myšlenek znepokojivě naplňují.

Rozum utrpí porážku, protože bude schopen podat stovky odpovědí na stejnou otázku. Je to neodvratný proces daný vírou v neomylnost vědy. Zánik západu je rozplynutí civilizace v relativismu a multi-kulturních společenstvích. Spengler vystihl smysl postmodernismu lépe než jeho současníci.

Academia 2010, edice Europa, 776 stran, 665 Kč.

